

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA OBCHODU A CESTOVNÍHO RUCHU

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – cestovní ruch

Bakalářská práce

Předpoklady rozvoje cestovního ruchu na
Chrudimsku

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Vladimír Dvořák

Autor:

Anna Adámková

2011

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Anna ADÁMKOVÁ**
Osobní číslo: **E08014**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Předpoklady rozvoje CR na Chrudimsku**
Zadávající katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analyzovat cestovní ruch na Chrudimsku. Vytipovat skrytý potenciál cestovního ruchu. Navrhnout produkt cestovního ruchu pro rodiny s dětmi.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury a pramenů
2. Provedení situační analýzy destinace
3. Příprava a realizace terénního šetření
4. Návrhy a opatření, příprava nového produktu

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Cíl práce a metodika. 3. Literární rešerše. 4. Situační analýza. 5. Terénní šetření. 6. Návrhy a opatření. 7. Příprava nového produktu. 8. Závěr. 9. Seznam literatury. 10. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 30 - 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tiskem

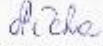
Seznam odborné literatury:

- Boučková, J. a kol. *Marketing*. Praha: C. H. Beck, 2003.
Goeldner, C. R., Ritchie, J. R. B. *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. 11th edition. Hoboken: John Wiley a Sons, 2009.
Hesková, M. a kol. *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna, 2006.
Horáková, H. *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing, 2002.
Kotler, P. *Marketing od A do Z*. Praha: Management Press, 2003.
Oriška, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999.
Palatková, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2006.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Vladimír Dvořák
Katedra obchodu a cestovního ruchu
Datum zadání bakalářské práce: 15. února 2010
Termín odevzdání bakalářské práce: 16. dubna 2011

prof. Ing. Magdaleny Hrabánkové, CSc., prof.h.c.
ččkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentův nádraží 13
370 05 České Budějovice

Ing. Kamil Ptáček, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 18. února 2010

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Předpoklady rozvoje cestovního ruchu na Chrudimsku“ vypracovala samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 sb. v plném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, duben 2011

.....

Anna Adámková

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu této bakalářské práce Mgr. Vladimíru Dvořákovi za vedení, odbornou pomoc a cenné rady, které mi poskytoval při vypracování práce.

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Cíle a metodika	11
2.1 Hlavní cíl.....	11
2.2 Vedlejší cíle	11
2.3 Metodika práce.....	11
2.4 Hypotézy.....	12
3 Literární rešerše	13
3.1 Cestovní ruch	13
3.1.1 Systém cestovního ruchu	14
3.1.2 Subjekt cestovního ruchu	15
3.1.3 Objekt cestovního ruchu	16
3.1.4 Okolí systému cestovního ruchu	16
3.1.5 Typologie cestovního ruchu	17
3.1.5.1 Druhy cestovního ruchu.....	17
3.1.5.2 Formy cestovního ruchu	18
3.2 Produkt cestovního ruchu	19
3.2.1 Struktura produktu cestovního ruchu	19
3.2.2 Tvorba produktu cestovního ruchu.....	19
3.2.3 Služby cestovního ruchu.....	21
3.2.3.1 Znaký služeb cestovního ruchu.....	21
3.2.3.2 Klasifikace služeb cestovního ruchu.....	22
3.2.3.3 Služby cestovního ruchu	24
3.3 Marketing	26
3.3.1 Marketing služeb	27
3.3.1.1 Marketingový mix služeb	27
3.3.2 Marketing cestovního ruchu	28
3.3.2.1 Marketingový mix cestovního ruchu	29

3.3.2.2 Destinační management a marketing	31
4 Situační analýza	34
4.1 Chrudim.....	34
4.1.1 Chrudim a historie	34
4.1.2 Chrudim a současnost.....	36
4.1.3 Městská památková zóna.....	42
4.1.4 Bezbariérové prohlídkové okruhy	46
4.2 Chrudimsko – Hlinecko.....	48
4.2.1 Města oblasti.....	48
4.2.2 Muzea, galerie, památníky	51
4.2.3 Hrady, zámky, zříceniny.....	55
4.2.4 Církevní památky, poutní místa	57
4.2.5 Technické památky.....	58
4.2.6 Kongresy, teambuilding	60
4.2.7 Architektonické zajímavosti, lidové zvyky a tradice	60
4.2.8 Rozhledny	62
4.2.9 Sportovně-rekreační vyžití	63
5 Terénní šetření	67
5.1 Realizace rozhovorů.....	67
5.2 Tvorba dotazníku.....	67
5.3 Průběh dotazníkového šetření.....	67
5.4 Vyhodnocení dotazníků	68
5.4.1 Návštěvníci	68
5.4.2 Rezidenti.....	77
5.5 Vyhodnocení hypotéz.....	78
6 Návrhy a opatření.....	79
7 Příprava nového produktu.....	81
7.1 Produkt, místo	81

7.2 Cena	84
7.3 Marketingová komunikace	85
7.4 Lidé, spolupráce.....	85
7.5 Ekonomický přínos navrhovaného produktu.....	86
8 Závěr	87
9 Summary	89
10 Seznamy.....	90
10. 1 Seznam použité literatury.....	90
10. 2 Seznam použitých internetových stránek.....	91
10.3 Seznam schémat, grafů, obrázků, map a tabulek	91
10.4 Seznam příloh.....	92
11 Přílohy	

1 Úvod

Cestovní ruch představuje každoročně největší pohyb lidské populace nejen za účelem rekreace, poznávání, ale i nabývání nových zkušeností či naplnění snů a přání z dovolené. Cestovní ruch neodmyslitelně patří k životu jak jednotlivce, tak i celé společnosti. Dnes, v době 21. století nacházejí své v cestování mládež, studenti, rodiny bezdětné i s dětmi, senioři. Cestujeme všichni a to odnepaměti.

A jinak tomu není ani u nás, v České republice. Rozvoj cestovního ruchu v našich zemích ale zbrzdily světové války a poté komunismus. Vysvobození přichází v roce 1989. Postupně se ruší veškeré bariéry v cestování, vzniká nespočetné množství cestovních kanceláří a nastává boom cestovního ruchu.

Cestovní ruch ale neznamena pouze cestování. Je to jakýsi otevřený a dynamický systém, který tvoří dva podsystemy a jejich vzájemné vazby. První podsystem, subjekt cestovního ruchu, reprezentuje účastník cestovního ruchu. Druhý, objekt cestovního ruchu, je tvořen vším, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Na obě složky působí vnější okolí, které zastupuje prostředí ekonomické, politické, sociální, technicko-technologické a ekologické. Tento složitý komplex několika složek a navzájem působících vztahů se samozřejmě liší z hlediska světového, národního, ale i regionálního. Jinak tomu bude na lázeňském západě Čech, horském severu Čech či rybníkářském jihu Čech. Zajímavou pozici z hlediska cestovního ruchu obsazují však i Čechy Východní, konkrétně oblast Chrudimska. Rozprostírající se mezi Železnými horami a Žďárskými vrchy je jednou z oblastí kladoucí důraz na kvalitu života. Je to kraj přírodních památek a rezervací, jak o tom svědčí ekologicky a krajinářsky cenné Železné hory s řadou drobných přírodních rezervací. Zdejší lidé považují Chrudimsko a s ním spojené i Hlinecko za ideální odpočinkovou oblast, o čemž svědčí hustá síť stezek turistických, cyklistických, naučných a vlastivědných, a rovněž nepřeborné možnosti pro sporty zimní, vodní i vzdušné. Oblast si je zároveň vědoma hodnot své minulosti. S bohatou řemeslnou a průmyslovou tradicí se můžete seznámit například během návštěvy skanzenu na Veselém Kopci, řemeslných dílen v Možděnicích a v Hlinsku, výjimečného muzea

loutkářských kultur v Chrudimi anebo hipologického muzea ve Slatiňanech. Samozřejmě nechybí ani zříceniny několika středověkých hradů a noblesní šlechtická sídla, zasazená v půvabných zahradách a parcích.

2 Cíle a metodika

2.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem práce je prostřednictvím analýzy poukázat na rozvoj cestovního ruchu na Chrudismku.

2.2 Vedlejší cíle

Vedlejší cíle bakalářské práce jsou odhalit nevyužitý potenciál cestovního ruchu v oblasti Chrudimska a vytvořit produkt cestovního ruchu pro segment zákazníků rodiny s dětmi.

2.3 Metodika práce

Metody bakalářské práce jsou rozděleny do tří skupin – část analytická, syntetická a aplikační.

1. **Analytická část** – jedná se o sběr sekundárních informací prostřednictvím studie odborné literatury. Na základě těchto informací bude sepsána literární rešerše. Dále bude provedena situační analýza a tvorba dotazníku pro terénní šetření.
2. **Syntetická část** – tato část se zabývá přípravou a realizací terénního šetření a jeho následným vyhodnocením. Terénní šetření proběhne dle přízně počasí a také časového vytížení v měsících červenci, srpnu a první polovině září. Zvolená místa pro terénní šetření jsou různá místa Chrudimska, např. Zámek Slatiňany, chrudimské náměstí a okolí přehrady Seč. Pomocí metod rozhovoru a dotazování se získají primární informace. Forma rozhovoru se použije při získávání informací od zaměstnanců turistických informačních center a zaměstnanců městských úřadů. S účastníky cestovního ruchu na Chrudismku proběhne komunikace prostřednictvím dotazování, resp. dotazníku sestávajícího z několika uzavřených, polootevřených i otevřených otázek, ve kterém budou mít prostor se vyjádřit k současnému cestovnímu ruchu Chrudimska, sdělit své

názory a také tužby a přání do budoucna. Metoda dotazování byla zvolena záměrně. Důvodem je přímý kontakt s účastníkem cestovního ruchu.

3. **Aplikační část** – v této části se uskuteční vyhodnocení terénního šetření. Výsledky vyhodnocení dotazníků poslouží pro návrh změny, která by vedla k celkově vyšší atraktivnosti Chrudimska v oblasti cestovního ruchu. Dále se vyhodnotí hypotézy a vytvoří nový produkt cestovního ruchu pro segment rodiny s dětmi.

2.4 Hypotézy

Hypotéza je definována jako tvrzení o podstatě určité situace, návrh vztahu mezi výzkumnými proměnnými jako předmět výzkumu. Tento návrh se výzkumem zamítá nebo potvrzuje na základě empirické evidence.

V bakalářské práci jsou stanoveny celkem tři hypotézy, jedna hlavní a dvě vedlejší.

1. Hlavní hypotéza

Chrudimsko má využitý potenciál pro sportovně-rekreační cestovní ruch.

2. Vedlejší hypotézy

Chrudimsko nepřitahuje návštěvníky ze vzdálenějších krajů.

Většina návštěvníků přijíždí na Chrudimsko za účelem dovolené.

Tyto hypotézy budou v práci potvrzeny nebo vyvráceny.

3 Literární rešerše

3.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je jedním z největších a nejrychleji se rozvíjejících průmyslů světa. Má vliv na zaměstnanost, na tvorbu hrubého domácího produktu, vytváření devizových rezerv státu, záchranu kulturních, uměleckých a historických památek, zvyšuje všeobecnou vzdělanostní úroveň obyvatelstva. (Királ'ová, 2003: 9)

Goeldner a Ritchie (2009: 4) uvádí, že primárně **cestovní ruch** tvoří lidé, kteří navštěvují specifická místa za účelem poznávání památek, navštěvují přátelé a příbuzné, cestují za účelem uvolnění, rekreace a pobavení.

Hesková a kol. (2006:9) definuje **cestovní ruch** jako významný společensko-ekonomický fenomén jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti. Každoročně představuje největší pohyb lidské populace za rekreací, poznáváním a naplněním vlastních snů z příjemné dovolené.

O tom, že **cestovní ruch** je fenomén, není pochyb. Ostatně i Foret a Foretová (2001:9) ve své definici uvádí, že cestovní ruch se stal v posledních desetiletích významným celosvětovým fenoménem, zejména jako důležitá součást tzv. průmyslu volného času. Jeho ekonomické, ekologické, sociální, politické, kulturní a mnohé další dopady jsou neoddiskutovatelnou součástí proměn dnešního světa.

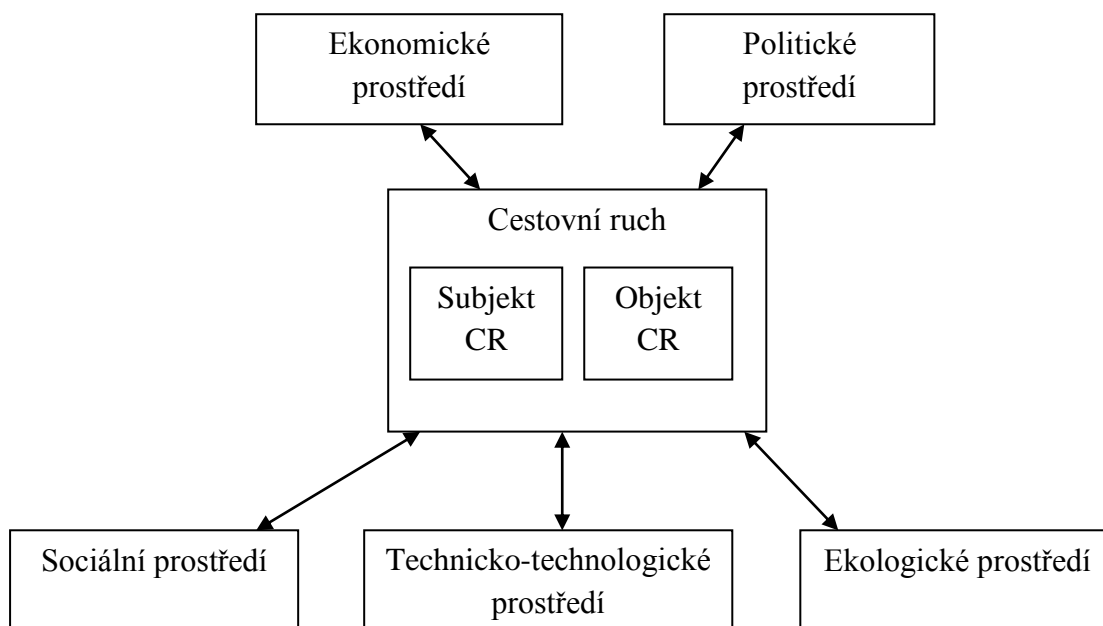
Existuje nespočet definic **cestovního ruchu**. Snahy o definování cestovního ruchu ale sahají již do začátku minulého století. V nejstarších pracích se autoři snažili zejména o odlišení cestovního ruchu od širšího pojmu cestování. Hermann von Schullard (Hesková a kol., 2006:10) považoval cestovní ruch za soubor operací zejména ekonomického charakteru, které se přímo vztahují na vstup, pobyt a pohyb cizinců vně i uvnitř určité země, města nebo regionu. Významný zlom v bádání cestovního ruchu přinesli profesori W. Hunziker a K. Krapf. Představitelé tzv. švýcarské školy cestovního ruchu cestovní ruch definovali jako „soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, pokud cílem pobytu není trvalý pobyt nebo výkon výdělečné činnosti“

(Hesková a kol., 2006:10). Na práci i definici Hunzikera a Krapfa navázal další švýcarský profesor C. Kaspar, který pod pojmem cestovní ruch rozumí „souhrn vztahů a jevů, které vyplývají z cestování anebo pobytu osob, přičemž místo pobytu není hlavním ani trvalým místem bydlení nebo zaměstnání“ (Hesková a kol., 2006: 10).

3.1.1 Systém cestovního ruchu

Systém cestovního ruchu je v důsledku jeho vztahů k vnějšímu prostředí (okolí) otevřeným systémem. Když je systém cestovního ruchu silně ovlivňován vnějším prostředím, které ho obklopuje, ale sám toto prostředí ovlivňuje, můžeme hovořit o inputech (vstupech, resp. vlivu nadřazených systémů) anebo o outputech (výstupech, resp. vliv na nadřazené systémy). Intenzita inputů a outputů nám může poskytnout informace o míře vlivu jiných nadřazených systémů na cestovní ruch, resp. o míře vlivu cestovního ruchu jako systému na jiné systémy. (Vystoupil a kol., 2006: 6)

Schéma 1: Cestovní ruch jako systém

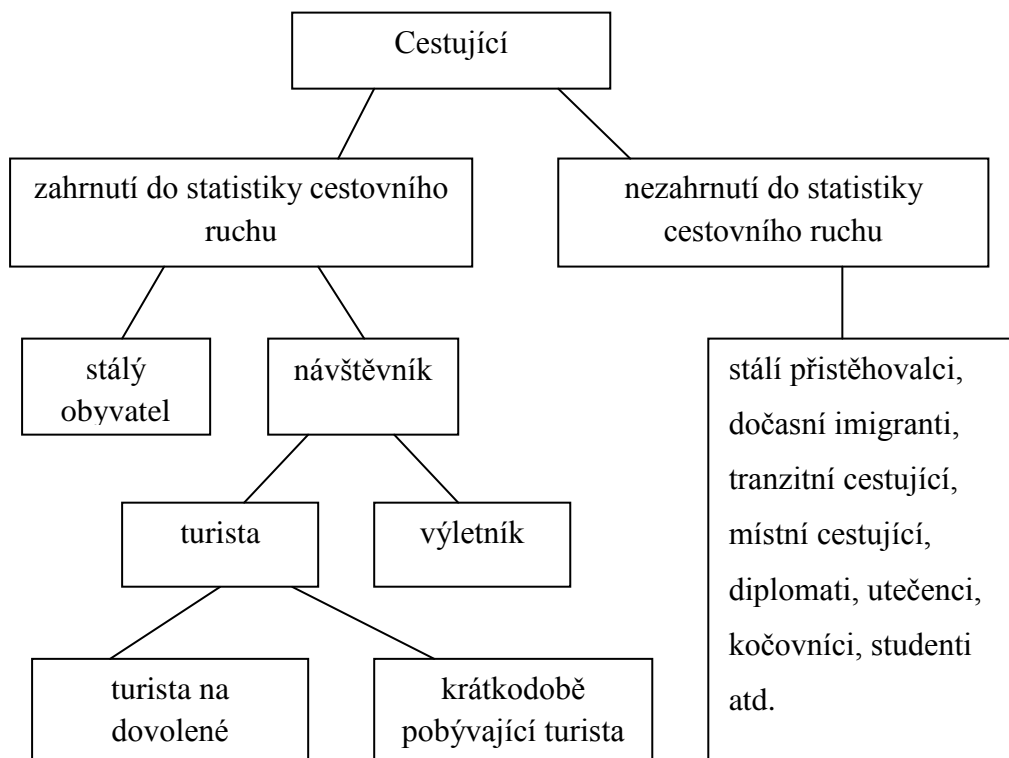
Zdroj: Hesková a kol. (2006: 13)

3.1.2 Subjekt cestovního ruchu

Subjekt cestovního ruchu reprezentuje účastník cestovního ruchu. Z ekonomického hlediska je jím každý, kdo uspokojuje svoje potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v době cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase. (Hesková a kol., 2006: 13)

Foret, Foretová (2001: 16) ve své publikaci uvádí následující dělení účastníka cestovního ruchu. Jako návštěvník se označuje každá osoba cestující do jiného místa, v němž nemá trvalé bydliště. Pokud přenocuje, stává se turistou. Bez přenocování se jedná o jednodenního návštěvníka považovaného za výletníka, který v novém místě pobyl méně než 24 hodin. Jestliže jeho pobyt překročí 24 hodin a alespoň jednou přenocuje, stává se krátkodobě pobývajícím turistou. Při větším počtu dnů (3 a více přenocování) se jedná o turistu na dovolené.

Schéma 2: Struktura cestujících podle závěrů mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu

Zdroj: Hesková a kol. (2006: 14)

3.1.3 Objekt cestovního ruchu

Podle Heskové (2006: 15) je **objektem cestovního ruchu** všechno, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Tvoří ho cílové místo, podniky a instituce cestovního ruchu. Cílové místo představuje středisko cestovního ruchu, region nebo stát jako cestovní cíl. Musí mít vhodný přírodní a kulturní potenciál pro cestovní ruch, který se označuje jako primární nabídka. Ta umožňuje naplnit cíle účasti na cestovním ruchu. Prostředkem k dosažení tohoto cíle je různorodá infrastrukturní vybavenost čili sekundární nabídka. Jde o podniky, zařízení a instituce cestovního ruchu, které umožňují návštěvníkům cílového místa přechodně se ubytovat, stravovat a vykonávat různé rekreační, sportovní, kulturní a jiné aktivity typické pro cestovní ruch.

3.1.4 Okolí systému cestovního ruchu

Charakteristika cestovního ruchu jako otevřeného systému zdůrazňuje význam vlivu okolí na jeho strukturu a vývoj. Ekonomické, politické, sociální, technicko-technologické a ekologické prostředí nemá k cestovnímu ruchu výlučný vztah, ale cestovní ruch více nebo méně ovlivňuje.

- **Ekonomické prostředí** je pro rozvoj cestovního ruchu velmi významné. Jde zejména o pozitivní anebo negativní vlivy ekonomického růstu, nezaměstnanosti, inflace, stability měny a úrokové míry.
- **Politické prostředí**, které ovlivňuje rozvoj cestovního ruchu, tvoří zejména mírové podmínky v jednotlivých státech a ve světě jako celku. Mnoho závisí i na společenském zřízení státu, ve kterém se cestovní ruch rozvíjí, protože stát je nositelem politiky cestovního ruchu. Významné je odstraňování bariér v podobě cestovních formalit, např. zrušení vízové povinnosti jednotlivých krajin atd.
- **Sociální prostředí**, které je dáno společenským zřízením, má též podstatný význam pro rozvoj cestovního ruchu. To ovlivňuje např. rozdělování hrubého domácího produktu, pracovní a mimopracovní podmínky, dále i sociální politiku státu.

- **Technicko-technologickým** prostředím označujeme dopravní infrastrukturu a další technickou informačně-technologickou vybavenost umožňující rozvoj cestovního ruchu.
- **Ekologické prostředí** a cestovní ruch. Závislost mezi těmito dvěma pojmy je větší než ve většině jiných hospodářských aktivit. Proto narušení rovnováhy země u prvků jako je půda, voda, ovzduší, flora a fauna může vést k omezení, případně i k likvidaci cestovního ruchu.

(Hesková a kol., 2006: 16)

3.1.5 Typologie cestovního ruchu

Specifikovat cestovní ruch jen ve všeobecné rovině by bylo nedostačující z důvodu, že v každodenní praxi se projevuje v různých druzích a formách, které se neustále vyvíjejí a obohacují v závislosti na poptávce účastníků cestovního ruchu a technicko-technologických možnostech nabídky. (Hesková a kol., 2006: 21)

Odborná literatura nejčastěji člení cestovní ruch na formy cestovního ruchu, v nichž dominuje především hledisko motivů účasti na cestovním ruchu, a druhy cestovního ruchu, které zohledňují převážně jevový průběh cestovního ruchu a způsob realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, jakož i jeho účinky. (Indrová a kol., 2004: 17)

3.1.5.1 Druhy cestovního ruchu

Druhů cestovního ruchu může být v závislosti na zvolených kriteriích celá řada. Za základní se považuje klasifikace podle účelu (motivů, cílů). Cestovní ruch dle tohoto kritéria dělíme na:

- **Rekreační** – realizovaný ve vhodném přírodním prostředí s cílem odpočinku, reprodukce a zlepšení fyzické a psychické kondice
- **Kulturně-poznávací** – zaměřený na poznání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů

- **Náboženský** – jako jsou návštěvy poutních a posvátných míst, církevních památek a účast na církevních obřadech a oslavách
- **Vzdělávací** – jeho cílem je něco nového se naučit, např.: jazyky, sporty, umělecké a řemeslné dovednosti
- **Společenský** – jde o setkávání příbuzných, vytváření přátelských vztahů a známostí lidí se stejnými zájmy a zálibami, o společenský život
- **Zdravotní (lázeňsko-léčebný)** – zahrnuje zdravotní prevenci, rehabilitaci, rekonvalescenci i léčení následků nemocí v lázních či jiných zdravotně příznivých prostředích
- **Sportovní** – jde nejen o vlastní sportovní aktivity, ale i pasivní diváctví na sportovních akcích
- **Poznávání přírody** – v podobě návštěv přírodních rezervací, národních parků, specifickým typem je ekoturistika
- **Dobrodružný** – spojený s nebezpečím, testováním fyzických a psychických vlastností účastníků
- **Profesní** – zahrnující obchodní služební cesty, účast na konferencích (kongresová turistika), na veletrzích a výstavách a incentivní cestovní ruch
- **Politický** – zahrnující sjezdy a mítinky politických stran
- **Nákupní** – představuje cesty za nákupy
- **Specifický** (např.: turistika pro vozíčkáře)

(Foret, Foretová, 2001: 17)

3.1.5.2 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu umožňují blíže určit podstatu cestovního ruchu z hlediska potřeb a cílů jeho účastníků. Toto poznání dovoluje lépe připravit produkt a nabízet ho na cílové skupině účastníků cestovního ruchu. (Hesková a kol., 2006: 27)

3.2 Produkt cestovního ruchu

3.2.1 Struktura produktu cestovního ruchu

Podle vymezení Americké marketingové asociace se za **produkt** považuje to, co lze na trhu nabízet k pozornosti, k získání, k používání nebo ke spotřebě, co má schopnost uspokojit přání nebo potřebu druhých lidí. Z hlediska návštěvníka je produktem to, co si po návštěvě destinace může odnést do místa svého bydliště, tj. splnění tužeb, zážitků, zkušeností. (Foret, Foretová, 2001: 66)

Produkt cestovního ruchu se skládá ze všeho, co účastníci cestovního ruchu potřebují, co kupují a co se pro ně produkuje. Pro produkt cestovního ruchu je charakteristické, že je tvořen nikoliv pouze jednotlivými službami (zbožím), ale jejich komplexem, ve kterém jsou nabízeny, ale i požadovány, jejich vzájemnou propojeností, i propojeností na atraktivitu cestovního ruchu a výrazným programovým zaměřením. (Malá, 1999: 52)

Podle Heskové a kol. (2006: 96) je **produktem cestovního ruchu** vše, co je nabízeno na trhu cestovního ruchu a má schopnost uspokojit potřeby návštěvníků a vytvořit tak komplexní soubor zážitků.

Produkt je všeobecný termín pro všechno, co sdružení cestovního ruchu nabízí současným i potenciálním návštěvníkům. (Kiráľová, 2003: 86)

3.2.2 Tvorba produktu cestovního ruchu

Souborný **produkt cestovního ruchu** sestává z následujících komponentů:

- **Primární nabídka destinace**, která ovlivňuje motivaci a determinuje výběr destinace návštěvníků
- **Sekundární nabídka destinace**, která vytváří podmínky pro pobyt a umožňuje využít primární nabídku destinace
- **Přístupnost destinace**, kterou rozumíme náklady, rychlost a pohodlí návštěvníka při dosažení destinace

- **Image destinace**, který silně ovlivňuje výběr destinace, jehož i image zařízení v rámci něho
- **Přiměřená cena**, která je pro návštěvníka sumou nákladů vynaložených na cestu, ubytování, stravování a ostatní služby v destinaci, a je ovlivněna sezonou, výběrem aktivit, kurzem měny, vzdáleností od destinace, způsobem dopravy, výběrem destinace i zařízením cestovního ruchu.

(Királ'ová, 2003: 87)

Z hlediska tvorby produktu v cestovním ruchu rozlišujeme tři úrovně – všeobecný produkt, očekávaný produkt a širší produkt.

- **Všeobecný produkt** je jádrem produktu a tvoří ho nabídka specializovaných služeb, např. dopravních, ubytovacích, stravovacích a příp. dalších, které pokládají hosté za samozřejmost. Jeho součástí je také variabilní primární nabídka cílového místa, která je určující pro rozvíjení sekundární nabídky.
- **Očekávaný produkt** je ten, se kterým se ve skutečnosti setká zákazník a kterým se producent služeb odlišuje od konkurence (atmosféra, značka, kvalita atd.). Jde o skutečný produkt, který vyplývá z očekávání hostů.
- **Širší produkt** poskytuje dodatečný užitek (zážitek). Znamená něco navíc, co zákazník neočekává, např. poskytnutí slevy stálému hostovi v ubytovacím zařízení.

Při tvorbě produktu cestovního ruchu je nevyhnutelné nejdřív poznat jádro zákaznických potřeb, které má produkt uspokojit, potom navrhnout očekávaný produkt a najít způsoby jeho dalšího rozšíření za cenu, kterou jsou zákazníci ochotni akceptovat.

(Hesková a kol., 2006: 98)

3.2.3 Služby cestovního ruchu

Službami se obecně rozumějí ekonomické statky, které mají převážně nehmotný charakter. Mají průřezový charakter, to znamená, že je produkují nejen podniky cestovního ruchu, ale i další subjekty soukromého a veřejného sektoru. (Orieška, 2010: 9)

Podle Heskové a kol. (2006: 99) jsou služby rozhodující součástí produktu cestovního ruchu. Představují heterogenní soubor užitečných efektů určených na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu.

3.2.3.1 Znaky služeb cestovního ruchu

Služby mají na rozdíl od zboží určité znaky. Jsou to jednak **obecné znaky služeb**, které se vztahují i na služby v cestovním ruchu, a jednak **speciální znaky**, charakteristické pouze pro služby cestovního ruchu. (Orieška, 2010: 9)

Hesková a kol. (2006: 100) mezi všeobecné znaky služeb řadí materiálnost služeb, vysokou spotřebu živé práce při jejich poskytování, začlenění vnějšího faktoru do procesu poskytování služeb, soulad poskytování služeb s jejich spotřebou a pomínutelností služeb. Jako speciální znaky služeb cestovního ruchu uvádí časovou a místní vázanost na primární nabídku cestovního ruchu, komplexnost a komplementaritu, zastupitelnost, mnohooborový charakter poptávky a nevyhnutelnost jejich zprostředkování, dynamiku a sezonnost poptávky po nich, nevyhnutelnost informací o nich včetně informací o jejich kvalitě.

Tabulka 1: Znaky služeb

Obecné znaky služeb (včetně služeb v cestovním ruchu)	Speciální znaky služeb (pouze služeb cestovního ruchu)
- nemateriální charakter služeb	- časová a místní vázanost služeb na primární nabídku cestovního ruchu
- vysoká spotřeba živé práce při poskytování služeb	- komplexnost a komplementárnost služeb
- začlenění vnějšího faktoru do procesu poskytování služeb	- zastupitelnost služeb
- soulad poskytování služeb s jejich spotřebou	- mnohoborový charakter služeb
- pomíjivost služeb	- nezbytnost zprostředkování služeb
	- dynamika a sezonnost poptávky po službách
	- nezbytnost poskytování informací o službách a jejich kvalitě
	- neanonymita spotřebitele služby

Zdroj: Oriška (2010: 9)

3.2.3.2 Klasifikace služeb cestovního ruchu

Heterogenost služeb v cestovním ruchu umožňuje jejich základní rozdělení na **služby cestovního ruchu** a **ostatní služby**. **Druhové členění služeb cestovního ruchu** vyjadřuje jejich vztah k hlavním nositelům, tj. podnikům cestovního ruchu a zároveň jejich strukturu v závislosti na druzích a formách cestovního ruchu. **Podle fází realizace cestovního ruchu** rozlišujeme služby, které účastník cestovního ruchu vyžaduje, kupuje a spotřebovává v místě trvalého bydliště, během pobytu v cílovém místě a další služby v závislosti na druhu nebo formě cestovního ruchu. **Z časového hlediska** jde o služby poskytované v sezonním nebo v mimosezonním období, sezonní služby v letní nebo v zimní turistické sezoně. **Z hlediska uspokojování potřeb** rozlišujeme základní a doplňková služby cestovního ruchu. **Podle charakteru spotřeby**

se služby cestovního ruchu dělí na osobní a věcné služby. **Z ekonomického hlediska** se služby člení na placené a neplacené. (Hesková a kol., 2006: 104)

Tabulka 2: Služby v cestovním ruchu

Služby cestovního ruchu		Ostatní služby	
Dodavatelské služby	Zprostředkovatelské služby	Specializované služby pro cestovní ruch	Služby místní infrastruktury v cílovém místě
- informační	- informační	- informační	- informační
- dopravní	- cestovních kanceláří	- pojistné	- obchodní
- ubytovací	- cestovních agentur	- směnářenské	- komunální
- stravovací		- pasových orgánů	- zdravotnické
- sportovně-rekreační		- celních orgánů	- policejní
- kulturně-společenské			- záchranné
- lázeňské			- poštovní a telekomunikační
- kongresové			
- venkovského cestovního ruchu			
- průvodcovské a asistenční			
- animační			

Zdroj: Oriška (2010: 15)

3.2.3.3 Služby cestovního ruchu

Podle Heskové a kol. (2006: 106) jsou **služby cestovního ruchu** výlučně nebo převážně určené na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu, ostatní služby jsou určeny převážně místnímu obyvatelstvu s tím, že účastníkům cestovního ruchu je určena část jejich produkce.

Orieška (2010: 15) uvádí **charakteristiku služeb cestovního ruchu** z hlediska jejich druhového členění:

1. **Informační služby** umožňují šíření objektivních poznatků o cílových místech cestovního ruchu, objektech cestovního ruchu a službách, čímž napomáhají rozhodování účastníků cestovního ruchu a usměrňují je.
2. **Dopravní služby** umožňují přepravu účastníků cestovního ruchu z místa trvalého bydliště do cílového místa a zpět a rovněž pohyb v cílovém místě.
3. **Ubytovací služby** souvisí s pobytovou stránkou cestovního ruchu, jejich poskytování je předpokladem rozvoje zejména pobytového cestovního ruchu. Umožňují přenocování nebo přechodné ubytování v cílovém místě.
4. **Stravovací služby** zajišťují uspokojování základních potřeb výživy, přispívají k zotavení a vytvářejí větší fond volného času využitelný k uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu, které je cílem účasti na cestovním ruchu.
5. **Sportovně-rekreační služby** umožňují aktivně využívat přírodní i uměle vytvořené podmínky k rozvoji sportu, rekreace a turistiky.
6. **Kulturně-společenské služby** uspokojují společenské a kulturní potřeby účastníků cestovního ruchu. Jejich poskytování je spojeno s hlavním motivem kulturního a městského cestovního ruchu.
7. **Lázeňské služby** představují komplex činností souvisejících s lázeňskou léčbou a pobytem v lázních. Tvoří je základní lázeňské služby

(zdravotnické, ubytovací, stravovací, společensko-kulturní) a služby doplňkové (léčebná kosmetika, manikúra, prodej suvenýrů).

8. **Kongresové služby** jsou určeny k uspokojování potřeb účastníků kongresových akcí, které mají předem připravený odborný program kombinovaný s doprovodnými akcemi.
9. **Služby venkovského cestovního ruchu** včetně **agroturistiky** představují poměrně samostatný soubor služeb. Jde o ubytovací, stravovací a doplňkové služby na venkově.
10. **Průvodcovské a asistenční služby** jsou osobní služby spojené s doprovázením skupin nebo jednotlivých účastníků cestovního ruchu.
11. **Animační služby** jsou také spojeny s péčí o návštěvníka cestovního ruchu. Animace znamená oživení, rozveselení, zábavu a v cestovním ruchu má význam z hlediska získání komplexních zážitků.
12. **Zprostředkovatelské služby** souvisejí se zprostředkováním, často i organizováním a zajišťováním činností podmiňujících a umožňujících účast na cestovním ruchu. Jsou výsledkem činnosti především cestovních kanceláří a cestovních agentur.
13. **Pojistné služby** umožňují účastníkům cestovního ruchu obstarat si cestovní pojištění proti následkům nepředvídatelných událostí během cestování a pobytu v tuzemsku a v zahraničí.
14. **Směnárenské služby** jsou součástí obchodu s devizovými hodnotami, kterým se rozumí nákup nebo prodej devizových hodnot a jejich směna (tzv. konverze).
15. **Služby pasových orgánů** souvisejí s vydáváním cestovních dokladů (pasů) při cestách do zahraničí a jejich kontrolu na hraničních přechodech určených pro mezinárodní styk za účelem identifikace cestujících.
16. **Obchodní služby** jsou předpokladem komplexního uspokojení potřeb cestujících. Souvisejí s nabídkou takového zboží, které požadují účastníci cestovního ruchu (potraviny, nápoje, mapy apod.)

17. **Komunální služby** představují sortiment různorodých služeb. Jedná se o osobní služby, služby oprav spotřebního zboží, půjčovny spotřebního zboží, služby dopravní infrastruktury, veřejné prospěšné služby.

18. **Zdravotnické služby, policejní, záchranné, poštovní a telekomunikační služby** jsou součástí komplexní vybavenosti cílových míst.

3.3 Marketing

Boučková a kol. (2003: 3) uvádí, že **podstatu marketingu** vystihuje řada definic, které mají většinou společné tyto prvky:

- Jde o integrovaný komplex činností, komplexní proces, nikoliv jen fragmentovaný soubor dílčích činností
- Vychází z pochopení problémů zákazníků a nabízí řešení těchto problémů
- Marketing jako proces začíná odhadem potřeb a utvářením představy o produktech, které by je mohly uspokojit, a končí jejich plným uspokojením
- Spokojenost zákazníka se promítá do prodeje se ziskem, který je atributem úspěšného podnikání
- Marketing je spojen se směnou

Sama pak **marketing** definuje jako proces, v němž jednotlivci a skupiny získávají prostřednictvím tvorby a směny produktů a hodnot to, co požadují.

Marketing jako soubor metod, přístupů a činností umožňujících efektivně řešit problémy spojené s podnikatelskými aktivitami na trhu, je vystaven vlivu změn souvisejících s vývojem lidské společnosti a jejího myšlení. (Horáková, 2003: 15)

Mezi mnoha definicemi marketingu lze vidět diametrální **rozdíl** mezi **sociálním** a **manažerským přístupem marketingu**. Sociální definice poukazují na roli marketingu ve společnosti. Jedna z nich říká, že úlohou marketingu je „poskytovat vyšší životní standard“. Jiná zase, že marketing je sociální proces, při kterém jednotlivci a skupiny získávají to, co si přejí a co potřebují, prostřednictvím tvorby, nabídky a směny hodnotných produktů a služeb s ostatními. V manažerských definicích bývá

marketing často chápan jako „umění prodávat produkty“. Jedna manažerská definice uvádí, že marketing je proces plánování a implementace koncepcí, cen, propagace a distribuce idejí, zboží a služeb pro vytváření směn, které uspokojují cíle jednotlivců a organizací. (Kotler, 2001: 24)

3.3.1 Marketing služeb

Marketing služeb je vývojovým stupněm v marketingové filozofii, která se stejně jako ostatní sféry lidského poznání mění a vyvíjí. A stejně tak jako marketing zaměřený na hmotný užitek (klasická marketingová filozofie, uvedená do praxe začátkem dvacátého století) je procesem zabývajícím se zjišťováním požadavků zákazníků, jejich předvídáním, porozuměním a uspokojováním. Vychází z potřeb a požadavků trhu a je na trh zaměřen. Je procesem sladování podnikových marketingových zdrojů s potřebami trhu. (Boučková a kol., 2003: 302)

3.3.1.1 Marketingový mix služeb

Marketingový mix je tvořen v souladu s marketingovými cíli, poskytuje podniku prostor, ve kterém se uskutečňuje řada rozhodnutí směřujících k faktickému uspokojení zákazníka, který je v centru jeho zájmu. Pomocí mixu podnik zákazníky „oslovuje“ a nachází způsoby, jak nejlépe cílový trh obsloužit. (Horáková, 2003: 71)

Pro marketing služeb je podle Heskové a kol. (2006: 132) charakteristický **rozšířený marketingový mix** oproti klasickému marketingovému mixu 4P, a to o marketingový nástroj **lidský faktor**.

- **1 P – Produkt**

Specifika produktu služeb jsou spojena především s jeho nehmotným charakterem. Spotřebitelé kupují konkrétní užitek, celkovou spotřební hodnotu nabídky.

- **2 P – Cena, cenový mix**

Volba efektivní cenové strategie je důležitá pro vnímání hodnoty a kvality služeb zákazníkem. Určení cenové strategie navazuje na analýzy provedené v oblasti produktu.

- **3 P – Distribuce – místo**

Jde o řešení vhodné lokalizace, místa poskytované služby a volba prodejních míst. V úvahu přicházejí tyto případy: zákazník jde k poskytovateli, poskytovatel jde k zákazníkovi, transakce na dálku.

- **4 P – Promotion – marketingová komunikace**

Při volbě nástrojů marketingové komunikace je nutné vycházet ze specifík produktu služeb. Skladba nástrojů komunikačního mixu musí být navržena s cílem odstranit nevýhody nehmotného produktu.

- **5 P – Lidský faktor**

Úloha lidského faktoru v oblasti služeb je podstatně vyšší, než je tomu u klasických produktů. Marketingový pohled na řízení lidského faktoru ve službách je úzce spojen s dalšími marketingovými disciplínami jako interní marketing, personální marketing, marketing vztahů, sociální marketing a přímý marketing.

3.3.2 Marketing cestovního ruchu

Podle Heskové a kol. (2006: 134) existují četné definice marketingu cestovního ruchu. Pro příklad uvádí definici J. Krippendorfa, který **marketing cestovního ruchu** definoval „jako systematickou a koordinovanou orientaci podnikatelské politiky cestovního ruchu, jakož i soukromé a státní politiky cestovního ruchu na místní, regionální a mezinárodní úrovni na co nejlepší uspokojování potřeb určitých skupin zákazníků při dosažení přiměřeného tisku“. Většina definic marketingu cestovního ruchu vychází z určení specifík (charakteristických znaků), která vykazuje produkt

cestovního ruchu. Mezi tato **specifika** lze uvést: nehmotný charakter produktu, charakter výroby, pomíjivost služeb, specifčnost distribučních cest, podmíněnost nákladů, vázanost služeb na jejich poskytovatele, kvalita služby je z pohledu zákazníka obtížně definovatelná, v marketingu cestovního ruchu se zpravidla pracuje s rozšířeným marketingovým mixem 8 P.

Marketingové řízení v cestovním ruchu

Marketingové řízení je chápáno jako komplexní činnost, která zahrnuje etapu analýzy, plánování, realizace (organizování, implementace) a kontroly programů. Výběr vhodné marketingové strategie a cílů vychází ze strategických cílů příslušného subjektu. Základním nástrojem realizace marketingové strategie je **marketingový plán**. Při jeho tvorbě se zpravidla postupuje v následujících krocích:

1. Analýza vnějšího okolí
2. Volba cílového trhu
3. Stanovení marketingových cílů pro konečný trh
4. Formulace strategie umístění produktu na trh
5. Tvorba taktických programů a nástrojů marketingového mixu
6. Rozpočet marketingové strategie
7. Kontrola a zpětná vazba

(Hesková a kol., 2006: 137)

3.3.2.1 Marketingový mix cestovního ruchu

Klasický marketingový mix 4 P je rozšířen o další následující marketingové nástroje: **People** (lidé), **Packaging** (tvorba balíku), **Programming** (programování balíku služeb), **Partnership** (spolupráce). **Marketingový mix cestovního ruchu tvoří 8 P**. Charakteristiku jednotlivých nástrojů uvádí Hesková a kol. (2006: 141):

1. Produkt (Product)

- Každá organizace v oboru cestovního ruchu má svůj vlastní produktový mix tvořící nabídku.

2. Cena (Price)

- Cena a cenová tvorba je chápána jako finální část marketingového mixu. Cena plní dvě funkce. Jednak je přímým determinantem rentability (jako jediná část marketingového mixu přímo působí na zisk firmy), jednak působí jako magnet, který zákazníky přitahuje nebo odrazuje.

3. Místo – distribuce (Place)

- Pomocí tohoto nástroje marketingu hledáme odpověď na otázku: Jaký způsob dodání služeb cestovního ruchu a pohostinství bude nejefektivnější?

4. Marketingová komunikace (Promotion)

- Komunikační mix je kombinací následujících nástrojů: reklamy, osobního prodeje, podpory prodeje a public relations. Záměrem celého komunikačního mixu je ovlivňovat spotřební chování zákazníka.

5. Lidé (People)

- Tato část marketingového mixu je velmi významná pro všechny obory cestovního ruchu. Člověk vystupuje ve dvou podobách, a to jako zaměstnanec a jako zákazník (klient).

6. Spolupráce (Partnership)

- V produktech cestovního ruchu bez vzájemné spolupráce organizací by nebylo možné realizovat některé typy produktů na trhu. Typy kooperací mohou být ve formě horizontální a vertikální.

7. Nabídka balíku služeb (Packaging)

- Nabídka balíku služeb znamená kompletní poskytování zájezdů a jejich programovou orientaci.

8. Programová specifika služeb (Programming)

- Úzce navazuje na tvorbu balíku služeb. Nástroje jsou propojené, mají za cíl vyvolat zájem o mimosezónní období u zákazníků, kdy je účastníkům ve střediscích cestovního ruchu poskytován další servis.

3.3.2.2 Destinační management a marketing

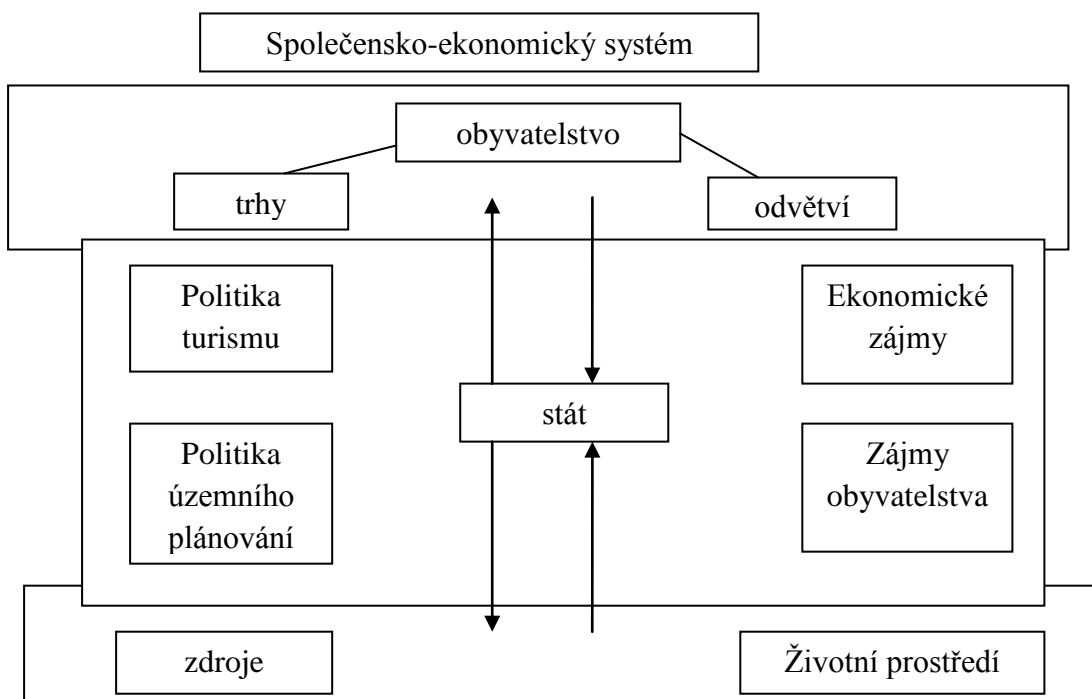
Nejprve by bylo vhodné definovat pojem **destinace cestovního ruchu**. Destinace je představována svazkem různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu (atraktivitu) místa nebo oblasti. (Palatková, 2006: 16)

Kirářová (2003: 15) uvádí, že **destinace cestovního ruchu** je přirozeným celkem, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od ostatních destinací.

Dle Heskové a kol. (2004: 13) je **destinace** geografický prostor, který host volí jako cíl účasti na cestovním ruchu. Destinace zahrnuje komplex služeb pro potřeby cestovního ruchu.

Hrabánková (2002: 43) zase vidí **destinaci** jako cílové místo, které může označovat turistickou lokalitu, region, stát, skupinu zemí a dokonce kontinent.

Schéma 3: Destinace jako konkurenční jednotka podle Portera

Zdroj: Palatková (2006: 18)

Destinační management a marketing

Destinační management a marketing představuje soubor činností na vybraných úrovních řízení a koordinace, strategické plánování, různé formy spolupráce na úrovni mikroregionů a regionů, využívání podpůrných fondů. (Hesková a kol., 2006: 152)

Destinační management

Úkolem destinačního managementu je koordinace činností jednotlivých subjektů tak, aby byly naplněny cíle rozvoje cestovního ruchu v destinaci, vybudována a trvale rozvíjena pozitivní image destinace. (Hrabánková, 2002: 49)

Managementem destinací je dle Heskové a kol. (2006: 155) označován proces vytváření a řízení silných, tržně orientovaných a systémově řízených jednotek – destinací. Destinační management je souborem řídicích opatření a nástrojů, které jsou využívány pro oblasti plánování, organizování, promotion a rozhodovací procesy.

Kiráľová (2003: 22) říká, že managementem destinace rozumíme soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v destinaci za účelem dosažení jeho udržitelného rozvoje a zachování konkurenceschopnosti na trhu. Součástí managementu destinace je:

- Návštěvnický management, tj. soubor řídicích technik a nástrojů používaných sdružením cestovního ruchu za účelem usměrňování toků návštěvníků a ovlivňování jejich chování
- Model limitů přijatelné změny, tj. stanovení únosného zatížení území a využívání indikátorů udržitelného rozvoje cestovního ruchu
- Spektrum rekreačních příležitostí, které zahrnuje lokalizační předpoklady, realizační předpoklady a selektivní předpoklady rozvoje cestovního ruchu v destinaci.

Destinační marketing

Podstata marketingu destinace tkví v orientaci všech zainteresovaných subjektů na uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků destinace za účelem dosažení zisku. (Királ'ová, 2003: 28)

Palatková (2006: 23) ve své publikaci uvádí, že marketing destinace podle Seatona a Bennetta stojí na pěti stavebních prvcích: za prvé je to filozofie orientace na zákazníka, za druhé analytické postupy a koncepty nutné k rozvíjení filozofie, za třetí techniky sběru dat, za čtvrté plánovací funkce a okruh strategických rozhodnutí, za páté organizační struktura nutná pro uskutečnění plánu. Sama píše, že současný úspěšný marketing destinace je založen na pěti krocích:

1. Audit destinace a monitorování vnitřních a vnějších vlivů
2. Vytyčení strategických cílů a tvorba marketingového mixu, resp. plánování a implementace marketingového mixu
3. Identifikace klientů/segmentů (tržních příležitostí) a identifikace jejich přání a potřeb v současnosti a předpovědi do budoucna při zahrnutí vlivů vnějšího prostředí
4. Stanovení nutných organizačních opatření pro implementaci marketingového plánu
5. Provádění opatření, kontrola a zhodnocení výsledků

4 Situační analýza

4.1 Chrudim

Město Chrudim – město s bohatou historií a množstvím kulturních památek. Toto královské „věnné“ město lze právem označit jako Athény východních Čech. Chrudim je největším městem turistické oblasti Chrudimsko – Hlinecko. Leží na rozhraní Železných hor a Polabské nížiny asi deset kilometrů jižně od krajského města Pardubic.

Obrázek 1: Znak a prapor města Chrudim

Zdroj: www.chrudimsky.navstevnik.cz

4.1.1 Chrudim a historie

Archeologické výzkumy dokládají nejstarší osídlení na území Chrudimi již před šesti až sedmi tisíci lety. Od 5. století př. n l. Chrudim patřila k zázemí velkého keltského oppida na území osady Hradiště u Českých Lhotic.

Patrně v 9. století vzniká nad řekou Chrudimkou hradiště jako jedno z center správy raného českého státu. První spolehlivá písemná zmínka o Chrudimi se vztahuje k roku 1055, kdy zde měl podle Kosmovy kroniky zemřít český kníže Břetislav I.

Jedním z nejvýznamnějších počinů v dějinách Chrudimi byl zrod královského města Přemyslem Otakarem II. někdy před rokem 1276. V té době mělo ideální polohu. Stálo na zemské cestě z Prahy na Moravu, což logicky zvyšovalo jeho význam a napomáhalo jeho rozvoji. I proto Chrudim ve vrcholném středověku patřila mezi

přední města v českém království. Od roku 1307 byla velmi přitažlivá i pro drahé polovičky českých panovníků. S jistými pauzami totiž figurovala mezi královskými věnnými městy. Ta královnám sloužila jako zdroj příjmů, a to až do konce habsburské monarchie v roce 1918.

Ne vždy však město zažívalo dobré časy. Do jeho života často zasahovaly epidemie, hladomory či živelné pohromy. Doloženy jsou například požáry hradiště v 11. a 12. století. Podobný osud stihl Chrudim i krátce po založení města na přelomu 13. a 14. století.

Na počátku husitských válek (v letech 1419 – 1434) se Chrudim postavila proti katolíkům. Německy hovořící obyvatelé museli město opustit. Od té doby je téměř výlučně českým územím.

Město se vymezovalo také proti vládnoucím Habsburkům během neúspěšných stavovských povstání v letech 1547 a 1618 – 1621, což pro něj mělo vždy vážné důsledky. Těžkou ránu mu uštědřila i třicetiletá válka (1618 – 1648). V jejím průběhu museli Chrudimci dát sbohem kvůli rekatolizaci pro změnu evangelici.

Velké pohromy pro město znamenal i požár dvou předměstí, který vypukl 6. srpna roku 1850, a také několik povodní ve druhé polovině dvacátého století.

V 18. a 19. století se Chrudim proměnila v poklidné provincionální městečko. Do 21. století však „Athény východních Čech“ vstoupily jako moderní centrum regionu s mnoha cennými a zachovalými památkami, rozsáhlou občanskou vybaveností a bohatým společenským životem.

Z nejvýznamnějších chrudimských rodáků lze jmenovat Viktorína Kornela ze Všehrd – humanistického vzdělance a autora právníckého díla „O práviech, o súdiech i o Dskách země České knihy devatery“, dále Jana Nepomuka Štěpánka – obrozeneckého dramatika, herce, režiséra a ředitele Stavovského divadla nebo Josefa Ressela – vynálezce lodního šroubu. K městu měli osobní vztah skladatelé Bedřich Smetana, Antonín Dvořák, Zdeněk Fibich, malíř Alfons Mucha a řada dalších.

4.1.2 Chrudim a současnost

Mapa 1, 2: Poloha Chrudimi a Pardubického kraje v ČR

Zdroj: www.chrudim.eu

1. Zeměpisné údaje

Chrudim je město střední velikosti ležící na rozhraní Železných hor a Polabské nížiny, 110 km východně od Prahy, 10 km jižně od krajského města Pardubic a 33 km od Hradce Králové.

Geomorfologicky leží město ve Svitavské tabuli, která je součástí rovinaté České tabule. Jižně od Chrudimi se zvedají Železné hory s nejvyšší horou Vestec (668 m n. m). Městem protéká řeka Chrudimka, která pramení v chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy a po 108 km toku se vlévá do Labe v Pardubicích. U obce Seč je na ní postavena údolní přehradní nádrž, která je velmi intenzivně využívána pro rekreaci a vodní sporty. Podnebí v Chrudimi lze v rámci ČR charakterizovat jako nadprůměrně teplé s průměrnými srážkovými úhrny. Průměrná teplota ve městě je 7°C. Díky poloze na jižním okraji České tabule patří město k oblastem s vydatnými zásobami podzemních vod.

Polohu města Chrudim v rámci Pardubického kraje lze hodnotit jako velmi exponovanou, což je dáno blízkostí a dostupností krajského města, které je populačním i ekonomickým centrem kraje. Význam polohy jako rozvojového faktoru umocňuje fakt, že se Chrudim nachází v těsném zázemí metropolitního areálu hradecko-pardubické aglomerace, který je podle počtu obyvatel (necelých 300 tis.) pátým

nejlidnatějším urbanizovaným prostorem v ČR (po Praze, Brnu, Ostravě a severočeské konurbaci).

Tabulka 3: Zeměpisné údaje Chrudimi

Nadmořská výška	243 – 300 m n. m.
Zeměpisná šířka	49° 57′
Zeměpisná délka	15° 47′

Zdroj: www.chrudim.eu

2. Dopravní obslužnost

a) Silniční doprava

Chrudimí procházejí dvě silnice I. třídy, a to silnice číslo I/17 a I/37. Silnice I/37 spojuje města Hradec Králové – Pardubice – Chrudim – Žďár nad Sázavou (směr S – J) a končí ve Velké Bíteši (90 km) napojením na dálnici D1 Praha – Brno – Bratislava.

Silnice I/17 spojuje města Vysoké Mýto – Chrudim – Čáslav – Kolín - Praha (směr Z – V). Spojení Chrudim – Praha je též možné po dálnici D 11 (Poděbrady – Praha) Spojení je přes Čáslav – Kolín – Poděbrady (60 km) nebo směrem na Pardubice – Chlumeck nad Cidlinou – Poděbrady.

Pro město Chrudim je strategicky důležitá přeložka a obchvat silnice I/37 v úseku Chrudim – Pardubice – Slatiňany. Na tuto stavbu je schválen investiční záměr. Dále je v územním plánu města Chrudim schváleno severozápadní propojení silnic I/37 a I/17, které zabezpečí rychlejší propojení průmyslové zóny na výše uvedené silnice I. třídy.

b) Železniční doprava

Město Chrudim leží na železniční trati Pardubice – Havlíčkův Brod. Vzdálenost Chrudim – Pardubice po železnici je 12 km. Pardubický kraj má i značný celostátní hospodářský význam, který je zdůrazněn průtahem tratí evropského železničního

rychlostního koridoru důležitými křižovatkami Pardubice a Česká Třebová. Mezi nejvýznamnější v kraji i v ČR patří trať Praha – Pardubice – Česká Třebová – Brno, jež je součástí prvního modernizovaného koridoru Berlín – Praha – Brno – Vídeň (evropská magistrála E40). Tento koridor je po jednotlivých úsecích modernizován na traťovou rychlost do 160 km/hod. Železniční dopravu zajišťují České dráhy a. s.

c) Letecká doprava

Leteckou dopravu zajišťuje letiště Pardubice, nejvýznamnější letiště v kraji, vzdálené 12 km od Chrudimi. Jeho parametry umožňují provoz tuzemským i zahraničním letadlům do kódového označení max. 4 D (max. délka vzletu 2 500 m). Provoz tohoto mezinárodního letiště byl zahájen 18. května 1995. Jeho předností je výhodná geografická poloha s možností využití jako záložní letiště Praha, Brno i Ostrava. Pardubické letiště je v blízkosti železniční stanice na modernizovaném železničním koridoru, bezcelní zóny (FREE ZONE Pardubice) a připravovaného koncového přístavu na labské vodní cestě. To je předpokladem k jeho zapojení do logistického uzlu.

d) Vodní doprava

Do transevropské sítě vodních cest kategorie E patří i magistrála E 20 Severní moře – Hamburk – Ústí nad Labem – Mělník – Pardubice, která je zahrnuta do dohody AGN. V současné době je připravováno dokončení splavení Labe od Pardubic v úseku Chvaletice – Přelouč s výstavbou nového plavebního stupně v Přelouči a přístavu v Pardubicích. Současně se připravuje výstavba logistického centra v Pardubicích, kde budou vhodně kombinovány různé druhy dopravy.

3. Administrativní členění

Do konce roku 2002 byla Chrudim sídlem okresního úřadu, po zrušení okresních úřadů a reformě veřejné správy je od roku 2003 Chrudim obcí s rozšířenou působností 3. stupně, její správní obvod zahrnuje 86 obcí.

Město Chrudim je administrativně členěno na 8 částí: Chrudim I, Chrudim II, Chrudim III, Chrudim IV, Topol, Medlešice, Vestec, Vlčnov a dělí se na 5 katastrálních území: Chrudim I až IV, které tvoří jedno katastrální území, Topol, Medlešice, Vestec a Vlčnov.

4. Rozloha

Chrudim se rozkládá na 3 315 ha plochy. Území má v převážné míře charakter půdy pro zemědělské využití (75% celkové rozlohy). Zastavěná plocha území zabírá 175 ha, tj. asi 5%. Rodinné domy pokrývají plochu 7,47 ha, ale včetně zahrad a přilehlých pozemků pokrývají území o rozloze 86,11 ha. Bytové domy vedle toho zabírají plochu o velikosti 5,76 ha. Průmyslové objekty a plochy jsou situovány v okrajových částech města, s rozlohou cca 62 ha. Plochy s hospodářským využitím pokrývají 83 ha. Jedná se především o areál bývalého strojírenského podniku Transporta a území nově budovaných průmyslových zón Chrudim západ a Chrudim sever, stejně jako o lokalitu Májov, kde sídlí menší podniky, které se věnují obchodu, logistice, spedici a dalším oborům.

5. Obyvatelstvo

V 60. letech 20. stol. měla Chrudim přes 15 tisíc obyvatel. V 70. a 80. letech docházelo ke stálému nárůstu počtu obyvatel, především v části Chrudim III a IV, kde je koncentrována panelová výstavba a bytové domy. Od 80. let minulého století se počet obyvatel stabilizuje, což souvisí se zastavením výstavby sídlišť a celkovou stagnací růstu populace v Československé, resp. České republice. Oficiální web města Chrudim v současnosti uvádí, že počet obyvatel činí 23 630.

Nejlidnatější je část Chrudim IV s 9 485 obyvateli, dále Chrudim III (7 688 obyvatel) a Chrudim II (5 460 obyvatel). Vestec, Vlčnov a Topol jsou nejmenší části města (do 300 obyvatel) s venkovským charakterem osídlení, obyvatelé se z nich postupně stěhují do centra města, za bydlením a lepším dopravním spojením. Medlešice naopak jako největší z přilehlých částí obyvatelstvo neztrácejí, trvale v nich přebývá okolo 500 lidí.

Tabulka 4: Obyvatelstvo Chrudimi k 1. 1. 2009

Stav k 1. 1. 2009		23 374
Živě narození		250
Zemřelí		215
Přistěhovalí		487
Vystěhovalí		573
Přírůstek (úbytek)	přirozený	35
	migrační	-86
	celkový	-51
Stav k 31. 1. 2009		23 323
Střední stav k 1. 7. 2009		23 301

Zdroj: www.czso.cz

O stavu obyvatel nejen ve městě Chrudim, ale celém chrudimském okrese vypovídá následující tabulka.

Tabulka 5: Obyvatelstvo okresu Chrudim k 1. 1. 2010

Počet obyvatel		Průměrný věk	
celkem	104 439	celkem	40,7
muži	51 577	muži	39,1
ženy	52862	ženy	42,2

Zdroj: www.czso.cz

6. Školství

Ve městě je:

- 5 základních škol
- 1 speciální základní škola
- 1 základní umělecká škola
- 6 středních škol: Gymnázium Josefa Ressela Chrudim, Obchodní akademie Chrudim, Střední škola průmyslová strojnická, technická a Vyšší odborná škola

Chrudim, Střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola, Střední škola zdravotnická a sociální Chrudim, SOŠ a SOU obchodu a služeb Chrudim

- 3 soukromé školy: 1. Soukromá škola jazyků, Hotelová škola Bohemia s. r. o., Jazyková škola Jany Trubákové
- 1 střední odborné učiliště

Školy s větším počtem studentů ze vzdálenějších lokalit mají domovy mládeže, kde jsou studenti přes týden ubytováni.

7. Mimoškolní činnost

Ve městě působí Dům dětí a mládeže, jehož zřizovatelem je Pardubický kraj. Zabývá se pravidelnou zájmovou činností (kroužky a kluby), příležitostnou zájmovou činností (víkendové akce, přednášky, kurzy, besedy, výlety, výstavy apod.), pořádáním okresních kol postupových soutěží, vyhlašovaných pro ZŠ a SŠ MŠMT, podílem na soutěžích jiných vyhlášovatelů, prázdninovou činností (zimní a letní tábory), spontánní činností (nabídka aktivit pro veřejnost) a odbornou činností (práce s talenty).

8. Technická vybavenost města

Délka místních komunikací je 76,5 km. Město má pokrytí signálem všech mobilních operátorů působících na území České republiky a kompletní pokrytí s dostatečnou rezervou pevné sítě. Veřejný vodovod města je napojen na zdroje pitné vody, odpadní vody jsou svedeny kanalizací na čistírnu odpadních vod. Město je kompletně elektrifikováno a plynofikováno.

9. Zdravotnická a sociální péče

Ve městě je nemocnice, v níž je k dispozici 476 lůžek (350 nemocničních a 126 ošetrovacích lůžek dlouhodobě nemocných), 15 ordinací praktických lékařů pro dospělé, 7 ordinací praktických lékařů pro děti a dorost, 21 ordinací stomatologů, 4 ordinace gynekologů, 33 ordinací lékařů – specialistů, 5 lékáren, 3 domy s pečovatelskou službou, 4 rehabilitace.

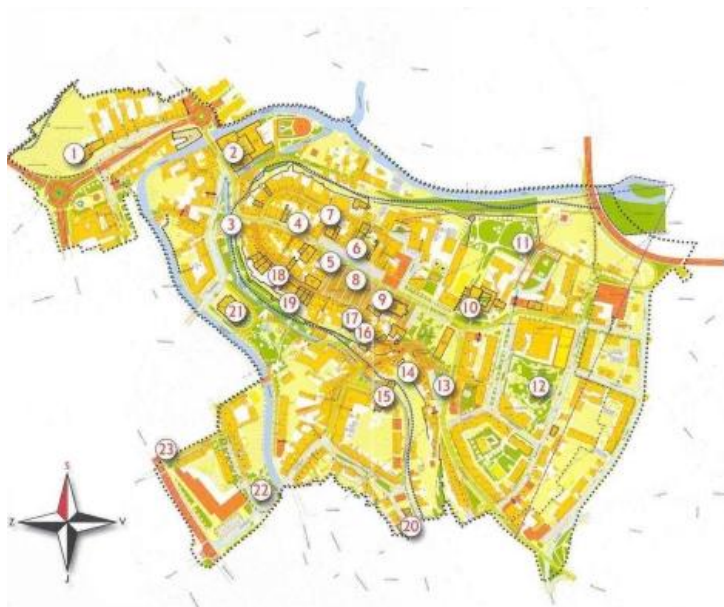
4.1.3 Městská památková zóna

Chrudim lze charakterizovat jako jednu z nejkvalitnějších a největších městských památkových zón ve východních Čechách. Na území města jsou rozsáhlé památkové komplexy, jejichž regenerace je po technické i finanční stránce velice náročná. Městská památková zóna byla vyhlášena v roce 1990, má zachovanou středověkou strukturu s památkově významnou zástavbou se starými hradbami. Historické jádro si zachovalo funkci městského centra.

Město Chrudim bylo nominováno Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska na titul "Historické město roku 2002" v soutěži o nejlepší přípravu a realizaci programu regenerace městských památkových rezervací zón.

Městská památková zóna má rozlohu 52 ha a na území města je 98 nemovitostí zapsaných v seznamu nemovitých kulturních památek - z toho 60 ve vlastnictví města Chrudim. Od roku 1995 je město přihlášeno do Programu regenerace městských památkových rezervací a zón a na základě schválené koncepce tento projekt úspěšně realizuje.

Mapa 3: Městská památková zóna Chrudimi

Zdroj: www.chrudim.eu

1. Neuperský dvůr

- Masarykovo náměstí čp. 55/IV (kulturní památka)
- Předchůdci dnešního objektu, zvaného podle bývalých majitelů Kuchynkovský dvůr či Wiesnerova vila a také Neuperský dvůr, jsou písemně doloženi od roku 1599. Sídlii zde řada šlechtických rodin, v roce 1742 jej navštívil pruský král Fridrich II. Veliký. V roce 1869 objekt zakoupil továrník František Wiesner a dle projektu Františka Schmoranze ml. jej nechal přestavět do současné klasicistní podoby. Průčelí je zdobeno sochou Adama a malbou sv. Anny Samotřetí.

2. Komplex muzejních budov

- Široká ulice čp. 85/IV a 86/IV (kulturní památka)
- Centrum chrudimského kulturního života, objekt tzv. Muzea, tvoří dvě budovy, které byly postaveny pro potřeby někdejšího Průmyslového muzea pro východní Čechy. Obě budovy (novorenesanční a novobarokní) byly postaveny podle návrhu pražského architekta Jana Vejrycha v letech 1898–1901. Pozornosti návštěvníků si (kromě sbírek Regionálního muzea) zaslouží především překrásný koncertní sál, mimořádná umělecká výzdoba obou budov a v neposlední řadě i tři umělecké památky nacházející se v jejich interiéru (dva gotické a jeden renesanční portál).
- *Otevírací doba:* úterý – neděle 9.00 – 12.00, 13.00 – 17.00

4. Rodný dům Josefa Ressela

- Široká ulice 124/I (kulturní památka)
- V tomto domě se narodil a prožil své dětství Josef Ressel (1793–1857), vynálezce lodního šroubu.

6. Stará radnice

- Resselovo náměstí čp. 1/I (kulturní památka)
- Radnice zde stojí od první poloviny 15. století. Rozsáhlá přestavba, včetně zhotovení nápisu v přízemí a překlenutí Fortenské ulice, se uskutečnila kolem

roku 1560. Barokní fasádu obdržel objekt v roce 1720, sochy Iustitia a Caritas byly instalovány po požáru v roce 1806, hodiny v roce 1836. Kromě správy města, zde byl svého času umístěn městský archiv, vězení, mučírna, sklad střelného prachu, okresní soud, vyšivačská škola a policejní úřad. V přízemí se nachází informační centrum.

8. Sloup Proměnění Páně

- Resselovo náměstí (kulturní památka)
- Pískovcový barokní sloup z let 1719 – 1732 od několika sochařů a kameníků. Kašny byly vybudovány v letech 1842 – 1843. Na střední části 18 metrů vysokého sloupu se Ježíš provázený Mojžíšem a Eliášem představuje apoštolům Petrovi, Jakubovi a Janovi jako Syn Boží. Na vrcholu sloupu je Bůh Otec, nad Ježíšovou hlavou Duch svatý v podobě holubice. Dvanáct postav protimorových a dalších patronů v dolní části sloupu tvoří světecký doprovod.

9. Arciděkanský chrám Nanebevzetí Panny Marie

- Resselovo náměstí (kulturní památka)
- Gotický trojlodní kostel ze 13. až 14. století, vícekrát přestavovaný. Poslední velká dostavba proběhla ve druhé polovině 19. století pod vedením Františka Schmoranze. Z té doby pochází dvojice novogotických věží a průčelí budovy. Kostel je trojlodní, s dlouhým presbytářem a několika přístavky.

12. Kostel sv. Michaela

- Tyršovo náměstí (kulturní památka)
- Pozdně gotický hřbitovní kostel z let 1519 – 1521. Jednolodní budova je zachována v téměř původní podobě. Vybavení (oltáře, epitafy a další) pochází z 16. – 18. století. Do vnějších stěn jsou zazděny náhrobníky, z nichž několik desítek je renesančních z druhé poloviny 16. století a začátku 17. století. Hřbitov kolem kostela byl zrušen v roce 1881 a přeměněn na park. V parku jsou sochy Panny Marie a Ježíše Krista z první poloviny 18. století.

13. Novoměstská kašna

- Žižkovo náměstí (kulturní památka)
- Kašna z roku 1873 je vyzdobena barokními sochami z bývalého parapetu před kostelem Nanebevzetí Panny Marie. Autorem většiny soch je pravděpodobně sochař J. P. Čechpauer.

15. Náměstí U Vodárny

- Jedno z nejpůvabnějších zákoutí města dostalo název podle tzv. Staré vodárny – čp. 111/II (kulturní památka). Vodárna postavená v roce 1670 vytlačovala vodu nahoru do vodárenské věže Na Puši, odkud byly zásobovány dvě kašny ve vnitřním městě a Kapucínský klášter nacházející se tehdy za městskými hradbami. Objekt s barokním jádrem byl do současné novogotické podoby přestavěn v roce 1852. Na náměstí se dále nachází památkově chráněný objekt klasicistního domu čp. 138/II s původními vraty a zachovanou vnitřní kompozicí.

16. Mydlářovský dům

- Břetislavova ulice čp. 74/I (kulturní památka)
- Původně dvoukřídlý gotický dům. V letech 1573–1577 byl přestavěn nákladem chrudimského měšťana Matěje Mydláře na monumentální renesanční objekt s arkádovým průčelím doplněným alegorickými reliéfy. Tato rodina držela dům do roku 1698. V roce 1972 byla stavba zrekonstruována pro Muzeum loutkářských kultur.
- *Otevírací doba:* duben - květen, září denně kromě pondělí 9.00 – 12.00, 13.00 – 17.00; červen – srpen denně kromě pondělí 9.00 – 12.00, 13.00 – 18.00; říjen – březen denně kromě pondělí 9.00 – 12.00, 13.00 – 17.00, so – ne 13.00 – 17.00

19. Tmavá fortna s Myší dírou

- Štěpánkova ulice čp 85/I

- Na jižní straně hradeb existující „Tmavá fortna“ je tvořena úzkým zaklenutým průchodem mezi domy čp. 85/I a 86/I ve Štěpánkově ulici. Tato fortna byla vystavěna dodatečně v 15. století na úkor domu čp. 85/I. V roce 1439 se v písemných pramenech uvádí jako „nová“.

21. Divadlo Karla Pippicha

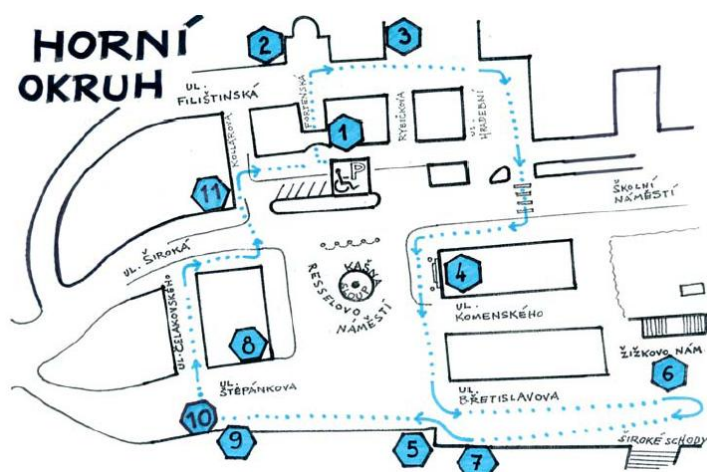
- ulice Čs. Partyzánů čp. 6/IV (kulturní památka)
- Divadlo Karla Pippicha bylo postaveno v letech 1931 – 1934 ve stylu civilního konstruktivismu dle projektu J. Freiwalda a J. Böhma. Základní kámen byl položen 28. října 1931. Divadlo bylo slavnostně otevřeno 18. února 1934 Smetanovou operou Libuše v provedení chrudimských ochotníků. Až do roku 1992 zdobil jeho průčelí originál sochy múzy komedie Thálie, která je vsoučasné době umístěna před Základní uměleckou školou. Divadlo nese jméno po Karlu Pippichovi (1849 – 1921), významném hudebníkovi, divadelníkovi, režisérovi a zpěvákovi. Za jeho působení byla Chrudim nazvána „Athénami východních Čech“.

Zbylé části Městské památkové zóny města Chrudim jsou uvedeny v příloze této práce. Číslování subjektů zde i v příloze odpovídá číslům zaznamenaným v mapce Městské památkové zóny Chrudimi.

4.1.4 Bezbariérové prohlídkové okruhy

Sympatické na Chrudimi je i to, že město je možné hravě projít bez bariér. Pro zájemce jsou přichystány hned dva okruhy: horní a dolní.

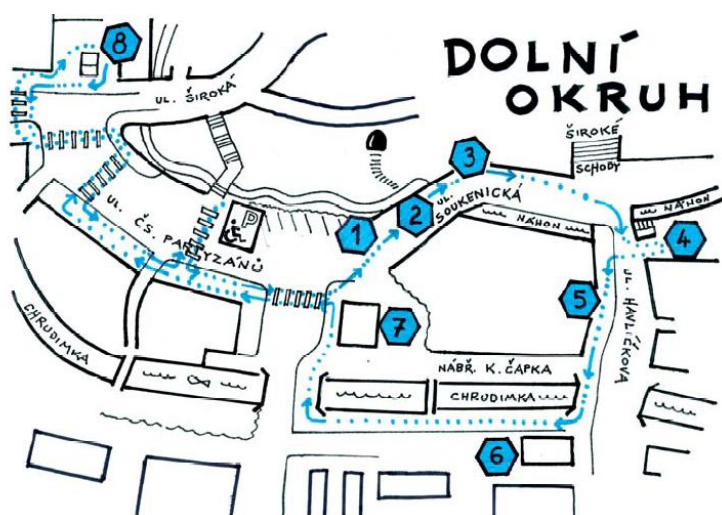
Mapa 4: Horní bezbariérový okruh Chrudimi

Zdroj: www.chrudimsky.navstevnik.cz

Horní okruh – parkoviště se nachází před Starou radnicí a odtud je prohlídka města tvořena těmito místy: *Stará radnice – Cerreghetiho dům, Pardubická fortna – Všešrdovo náměstí – Arciděkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie a Sloup Proměnění Páně – Rozvodovský dům – Žižkovo náměstí – Mydlářovský dům – Sochorad – Tmavá fortna – Rodný dům Jana Nepomuka Štěpánka – Lékárna u Zlaté Koruny.* Po té návrat zpět na parkoviště.

Mapa 5: Dolní bezbariérový okruh Chrudimi

Zdroj: www.chrudimsky.navstevnik.cz

Dolní okruh – parkovat je možné v ulici Čs. partyzánů nedaleko divadla Karla Pippicha. Tento okruh tvoří: *Divadlo Karla Pippicha, Vodní náhon – Tmavá fortna – Mydlářovský dům – U vodárny – Dům u Tuplovaného jelena – Kostel sv. Kateřiny – Divadlo Karla Pippicha – Komplex muzejních budov*. Po té opět návrat zpět na parkoviště.

4.2 Chrudimsko – Hlinecko

4.2.1 Města oblasti

Hlinsko – název Hlinska, města s deseti tisíci obyvateli vklíněného do kotliny 590 m n. m., pochází od slova hlína. Velká ložiska kvalitní hrnčířské hlíny zde umožnila vzniknout řemeslu, jehož počátky spadají až do 15. století. Původně rozšířené hrnčířství, které zaniklo v 19. století, nahradilo tradiční zpracování lnu. To ve 20. století vystřídal textilní průmysl a zpracování kožešin. Během druhé světové války vznikají v Hlinsku nové podniky s netradiční výrobou, např. továrna na zpracování mléka Nestlé a z Prahy přestěhované elektrotechnické závody Prošvicovy, dnešní ETA. Opomenout nelze ani pivovar vyrábějící ležák Rychtář. Na Hlinecku zůstaly dodnes zachovány i folklorní tradice. Vyhlášené jsou místní masopustní občůzky. Věhlasná je rovněž zdejší cyklokrosová trať, která se již mnohokrát stala dějištěm vrcholných sportovních podniků.

Třemošnice – původ názvu města pochází z dob, kdy na tomto území hojně rostly stromy střemchy. Různými jazykovými úpravami a změnami pak vzniklo pojmenování Třemošnice. První písemná dochovaná zmínka o ní je z roku 1564. V roce 1610 tu byla vybudována tvrz, která byla roku 1750 přestavěna na zámek. Na projektu se podílel i architekt Jan Santini. Na lokalce Čáslav–Závratec, Třemošnice byl 17. října roku 1882 vůbec poprvé na českých železničních tratích použit drážní telefon. Do vápenky v Závratci usnadňovala dopravu vápence z lomů hraběte Kinského visutá lanová dráha, která měla dřevěné stožáry vysoké 6–20 metrů v délce 5 m. Za desetihodinovou pracovní směnu se přepravilo 100 tun vápence. Po roce 1957 byla výroba zastavena a lanová dráha zrušena. Vápenka je však dodnes zajímavou technickou památkou.

Chrast – město Chrast bylo založeno v druhé polovině 13. století benediktinským klášteřem v nedalekých Podlažicích, což je místo, kde byla napsána největší ručně psaná kniha na světě – Dáblova bible (Codex gigas). Klášter založený v roce 1159 však byl v dubnu roku 1421 husitskými vojsky zničen. Poté přešla Chrast do světské správy. Dominantou města je barokní zámek. Jeho nádvoří spolu s muzejním koncertním sálem nyní slouží k pořádání koncertů, v Muzejní galerii vystavují svá díla malíři, grafici a ostatní umělci. V zámku je umístěna stálá expozice Městského muzea. K zámku patří i zahrada vybudovaná v polovině 19. století biskupem Karlem Hanlem. Na park ji upravil v roce 1903 architekt Thomayer.

Luže – historie Luže je spjata s osudy hradu Košumberk. Město nacházející se na rozhraní lesnatých výběžků Českomoravské vrchoviny a úrodné Labské nížiny se může pochlubit pozoruhodným čtvercovým náměstím. Je obklopeno souvislou zástavbou měšťanských domů, vždy po šesti na každé straně. Uprostřed stojí radnice z roku 1542. V Luži ani širokém okolí není žádný větší průmyslový podnik, což pozitivně ovlivňuje zdejší životní prostředí. Takřka „lázeňský“ charakter místa svědčí i klientům známé Hamzovy léčebny.

Nasavrky – Nasavrky se nacházejí na severovýchodním svahu Železných hor, první zmínka o nich pochází z roku 1318. Dominantu města tvoří renesanční zámek. Přímo před ním začíná Keltská stezka. Na severním svahu pod zámek můžeme obdivovat přírodní rezervaci nazvanou „Kaštanka“, sad jedlých kaštanů. První stromy zde vysázel majitel nasavrckého panství Jan Adam Auersperg již v 18. století.

Skuteč – nálezy hlazených kamenných klínů, sekeromlatů či šipek dokazují, že značná část Skutečska byla osídlena již v mladší době kamenné. První písemná zmínka o Skutči je doložena k roku 1289. Stará osada Skuteč ležela na nejbližší obchodní cestě, která vedla z Chrudimi na Trstenickou stezku. Ves byla povýšena na město pravděpodobně v první polovině 14. století. Skuteč trpěla drancováním v třicetileté válce, a to jak císařskými, tak i švédskými vojsky. V květnu roku 1862 sežehl požár celou východní část náměstí a dnešní Heydukovu ulici. V srpnu roku 1867 úplně shořela západní část náměstí a přilehlé části. V minulosti se Skuteč řadila mezi větší města v kraji. V roce

1843 zde žilo 3 620 osob, zatímco dnes je to přes 5 000 obyvatel. Město se proslavilo především svou bohatou obuvnickou tradicí a kvalitní skutečskou žulou.

Heřmanův Městec – v Heřmanově Městci se nachází významné židovské památky. Zdejší židovský hřbitov patří mezi nejstarší a nejrozsáhlejší v České republice. Chloubou města je také barokní kostel sv. Bartoloměje, který představuje jeden z nejpůsobivějších příkladů jasné slohové vyhraněnosti a stylové jednotné výzdoby. Pozdně barokní zámek po druhé světové válce fungoval jako letní sídlo ministerstva zahraničí. Nyní je v něm umístěn domov důchodců. Kolem něj se rozprostírá rozsáhlý, velmi hodnotný anglický park. Ten zde byl zřízen Šporcky v roce 1784 z bývalé obory s rybníkem a staletými duby. Dnes je v něm možné najít celou řadu vzácných dřevin, květin i ptactva. A jedna sportovní perlička na závěr: Městec se v roce 1875 stal prvním místem v Čechách, kde se hrála kopaná. Tento sport sem přivezl hrabě Kinský z Anglie.

Ronov nad Doubravou – „Městečko na dlani“, tak je přezdíván Ronov nad Doubravou, kde se točila část stejnojmenného filmu podle knižní předlohy Jana Drdy. Obec na úpatí Železných hor má velmi dlouhou historii. Vznikla poměrně brzy po první písemné zprávě o osídlení Železných hor, která pochází z roku 1137. Centrem Ronova nad Doubravou je náměstí pojmenované podle zdejšího slavného rodáka, českého malíře, krajináře Antonína Chittussiho. Jeho plocha je vymezena sedmadvaceti domy s jednou prolukou po demolici dvou domů. Nachází se tu rovněž kostel sv. Vavřince. V dolní části náměstí, v parku, stojí Pomník padlým z první světové války a kašna, při jižní straně kostela pak Mariánský sloup.

Slatiňany – město Slatiňany se nachází v malebném kraji na úpatí Železných hor, čtyři kilometry jižně od Chrudimi. První písemná zmínka o Slatiňanech pochází z roku 1294, kdy zde na skalním ostrohu nad řekou Chrudimkou stála pouze dřevěná gotická tvrz. Nyní je na tomto místě zámek, který svou současnou podobu získal na přelomu devatenáctého století. Později zde bylo vybudováno unikátní „muzeum koní“. V přílehlém zámeckém parku, jehož rozloha je čtrnáct hektarů, roste mnoho vzácných dřevin. Mezi pravidelné návštěvníky Slatiňan v minulosti patřili např. spisovatelé

Jaroslav Vrchlický či Jaromír John. Své mládí v tomto východočeském městě prožila populární zpěvačka Helena Vondráčková.

Seč – asi 16 km jihozápadně od Chrudimi v samotném centru Železných hor se nachází město Seč. Přilehlá rekreační oblast, které dominuje Sečská přehrada, je největší a nejvyhledávanější v celém Pardubickém kraji. Leží uprostřed malebné přírody se zachovalými skalami, potoky a hlubokými lesy, které protíná množství turistických, cyklistických, koňských a běžkařských tras i stezek. Nabízí široké možnosti koupání, potápění, rybolovu, surfingu či jachtingu. Výhodou je i bohatá nabídka ubytovacích kapacit, jako jsou autokempy, tábořiště, hotely, penziony, ubytování v soukromí nebo v chatách.

4.2.2 Muzea, galerie, památníky

„Koňské muzeum“ ve Slatiňanech – u zrodu Státního hipologického muzea ve Slatiňanech stál univerzitní profesor František Bílek, zakladatel české zootechniky. Po skončení druhé světové války se začal zabývat myšlenkou využití zdejšího zámku pro svůj projekt „koňského muzea“. Jeho cílem bylo poukázat na obrovské služby, které kůň člověku prokázal, na oběti, které koně lidstvu přinesli a také na estetické hodnoty, jimiž kůň člověka obohacuje. Při rozhodování o výběru místa vycházel profesor Bílek z velkých hipologických tradic východních Čech. Podstatná byla myšlenka propojení chovné stanice s muzeem, tedy že návštěvník může po prohlídce hipologického muzea spatřit také živé koně. Slavnostní otevření muzea se uskutečnilo 1. října roku 1950. Od té doby se sbírky postupně doplňovaly a obohacovaly, expozice modernizovala a hledala nové formy prezentace. Celou tu dobu se však snaží věrně zachycovat vývoj vztahu mezi koněm a člověkem.

První české muzeum cyklistiky – opravený barokní špýchar v zámeckém areálu v Nových Hradech se proměnil v První české muzeum cyklistiky. Přízemí je vyhrazeno velocipedům z doby Rakouska – Uherska. V prvním patře jsou nainstalovány dvě panoramatické expozice – první z období světových válek, druhá nabízí pohled do historické opravárenské dílny a původního prodejního prostoru z počátku 30. let.

Druhé patro špýcharu je věnováno cyklistickým závodům. Návštěvník může shlédnout legendární silniční závodní kola od nejlepších českých sportovců té doby. Současnost je zastoupena “filmovými koly”, neboť sbírka je stále hojně využívána našimi i zahraničními filmaři. Unikátní podkroví špýcharu vyniká původní barokní vazbou bez jediného opěrného sloupu. I proto zde může být umístěno malé zámecké divadlo a také dětský kolotoč na šlapací pohon. Pro rodiče je připraven trenažér s opravdovým vysokým kolem.

Osada Ležáky – Ležáky, které dostaly jméno podle potomka Ležák, byly osadou chudých kameníků a drobných chalupníků. Tvořilo ji osm domků. Kolorit ležáckého údolí dotvářel mlýn, který však patřil už pod Mířetice. Až do druhé světové války. Den okupace českých zemí nacisty (15. březen 1939) a nástup říšského protektora Reinharda Hendricha (27. září 1941), to jsou dva předstupně tragédie, jež nakonec skončila vyhlazením tohoto místa. Hlavním důvodem byl atentát na říšského protektora, který 27. května 1942 v Praze Libni spáchali výsadkáři Kubiš a Gabčík. Protože parašutistům pomáhali i obyvatelé Ležáků a blízkého okolí, dal Hitler souhlas k vyvraždění mužů a odvezení žen a dětí, k vypálení obce a jejímu srovnání se zemí. Osada Ležáky byla obklíčena příslušníky oddílu SS dne 24. června 1942. Muži a ženy byli ještě týž den večer na pardubickém popravišti zavražděni, osada fašisty vyloupena a vypálena. Nacistické běsnění přežily pouze dvě ležácké dívky. Tragickou událost dodnes připomíná památník. K uctění památky nevinných obětí se tu každý rok koná pietní akt za účasti významných osobností České republiky.

Třemošnická galerie – Městská galerie v Třemošnici zahájila svou činnost v den, kdy bylo slavnostně otevřeno nové náměstí – 26. června roku 1999, a to v půdních prostorách budovy bývalé školy. Každý měsíc se tu výstavy obměňují. Své práce zde prezentovala celá řada malířů, grafiků, sochařů i fotografů. Milou tradicí se stala výstava děl dětí z mateřské a základní školy.

Muzeum loutkářských kultur – toto chrudimské muzeum bylo otevřeno 2. července 1972. Základem muzejních sbírek se stala soukromá sbírka Prof. PhDr. Jana Malíka, neúnavného organizátora loutkářského života, praktika i teoretika, historika,

pedagoga a sběratele. Ten se zasadil mimo jiné i to, aby muzeum mělo možnost získávat loutky z různých zemí světa. Momentálně vlastní více než čtyřicet tisíc předmětů, z toho přes osm tisíc loutek. Prvním a zpočátku jediným sídlem muzea, které shromažďuje a zpracovává dokumenty týkající se vývoje českého i světového loutkářství, se stal nádherný renesanční dům zvaný Mydlářovský. Součástí muzea je i galerie. Zde jsou pořádány krátkodobé výstavy, které nejsou vždy jen loutkářské. K chloubě proslulého chrudimského zařízení patří také herna s loutkami, jejímž mottem je heslo „Dotýkati se dovoleno!“.

Regionální muzeum v Chrudimi – sídlí v novorenesanční budově v centru města. Vzniklo v roce 1892 jako Průmyslové muzeum pro východní Čechy. Má bohaté sbírky uměleckého řemesla a vlastivědné sbírky z chrudimského regionu. K významným exponátům patří i soubor vánočních ozdob, výšivek na textilu, dýmek, kování a lidových hraček.

Muzeum obuvi a kamene – cílem Muzea obuvi a kamene ve Skutči je zpřístupnění rozsáhlé sbírky městského muzea věnované tradičním řemeslníkům Skutečska – kamenictví a obuvnictví. Snahou je vytvořit zcela nové interaktivní expozice obuvi a obuvnictví, kamene a kamenictví i sbírky mapující pestré geologické poměry regionu, a to poutavou a zábavnou formou. Venkovní část nové kamenické expozice bude koncipována jako procházka pracovišti fiktivního lomu.

Městské muzeum v Chrastí – bylo založeno už v roce 1893, sídlí v objektu zámku na náměstí a disponuje přibližně sto tisíci sbírkovými předměty. Mezi ty nejcennější patří maketa Ďáblovy bible. První zmínky o knize s rozměry 90 x 50 cm a vážící 75 kg pocházejí z roku 1295, ale předpokládá se, že rukopis je asi o půl století starší. O zrodu, autorovi či důvodu sepsání Ďáblovy bible se však nedochovaly žádné doklady. Pouze se k ní pojí pověst o mnichovi, který byl donucen pro svůj prohřešek knihu o samotě napsat a ke spolupráci si přizval ďábla. Ten za to, že bude v knize vyobrazen, pomohl mnichovi bibli zhotovit za jedinou noc.

Muzeum Trhové Kamenice – nachází se na Raisově náměstí vedle kostela sv. Filipa a sv. Jakuba a základní školy. Sídlí v budově bývalé fary, která byla původně tvrzí. Jeho expozice návštěvníky seznamuje se životem na Vysočině, zejména v Trhové Kamenici. Jsou zde k vidění i ukázky stylového nábytku, šatů a doplňky, náradí, nádobí a nástrojů. Další část je věnována místním spolkům a odboji za druhé světové války. V muzeu však lze obdivovat také strašidla, strašidylka a bubáky vypadající skutečně hrůzostrašně.

Gallery Cyrany – unikátní Gallery Cyrany se nachází v Heřmanově Městci v prostorách bývalé židovské školy u židovské synagogy a shromažďuje sbírku východočeských malířů a sochařů dvacátého století. Pozoruhodný soubor obrazů, plastik, kreseb, grafických listů a koláží městu darovali manželé Ema a Josef Horákoví. Tento velkorysý dar obsahoval díla od autorů, jež jsou významná nejen pro českou, ale i evropskou a světovou kulturu.

„Po stopách Keltů“ v Nasavrkách – hlavním lákadlem renesančního nasavrckého zámku je expozice „Po stopách Keltů“. Ta je umístěna v prvním patře. Tematicky se zaměřuje na nedaleké oppidum v Hradišti u Nasavrka a na keltské osídlení zdejšího regionu. Zájemce však seznamuje i se způsobem života Keltů všeobecně. Mohou zde poznat jejich řemesla, zemědělství, náboženství, způsoby pohřbívání, zjistit, jak se Keltové oblékali, co jedli a co pili. Zajímavý je také model oppida v Hradišti, který přibližuje, jak vypadalo v době keltského osídlení. Model má velikost 3 x 4 m a díky tomu patří k jednému z největších v Evropě. Součástí expozice je rovněž interaktivní místnost, kde si každý může zkusit postavit dřevěnou skládačku „polozemnice“ nebo složit kamenný kruh – kultovní místo Keltů.

Hlinecké muzeum a hlinecká galerie – původní hlinecké muzeum bylo jako jedno z nejstarších v Čechách založeno v roce 1874. V současné době jsou stálé expozice muzea věnovány nejstarším dějinám, školství, společenskému životu, národopisu, řemeslům, textilu, oděvu a jeho doplňkům. Ve zdejší galerii byla na sklonku roku 2004 zmodernizována současná Pamětní síň Karla Lidického. Reprezentativní soubor autorových plastik je vhodně sklouben s tvorbou malířů Hlinecka, kteří se v tomto kraji narodili nebo na Vysočině určitou dobu působili. V galerii jsou však prezentována i díla

našich předních výtvarných umělců, a to na pravidelných výstavách Výtvarného Hlinecka. Jejich vysoká úroveň je garantovaná spoluúčastí Národní galerie v Praze.

4.2.3 Hrady, zámky, zříceniny

Zámek Slatiňany – dominantou města Slatiňany je původní renesanční zámek, který získal svou současnou novogotickou podobu na přelomu devatenáctého století. Úpravy zhotovil slatiňanský rodák Jan Schmoranz na přání tehdejšího majitele Vincence Karla Auersperga. Později zde bylo vybudováno unikátní „muzeum koní“. Zajímavé je ovšem také hospodářské zázemí zámku včetně staré zámecké kuchyně, umývárny nebo sto let starého bidetu. V přilehlém anglickém parku je k vidění mnoho vzácných dřevin a stádo koně Převalského. V roce 2001 byl zámek vyhlášen národní kulturní památkou.

Zámek Nové Hrady – zámek Nové Hrady je rokoková stavba vybudovaná v letech 1774 – 1777 hrabětem Jeanem-Antoinem Harbuvailem de Chamaré ve stylu francouzských letních sídel podle stavebního návrhu Josefa Jägra. Pro svoji architektonickou jedinečnost a umístění v uměle vybudovaném přírodním areálu býval celý zámecký komplex nazýván „Malý Schönbrunn“ nebo „České Versailles“. Ucelený rokokový areál obsahoval vstupní bránu a francouzskou zahradu se správními budovami, špýchar a anglický park s pískovcovou Křížovou cestou, vedoucí k pozůstatkům původního gotického hradu. Po roce 1989 byl zámek vrácen v restituci vnukům původního majitele – textilního továrníka Josefa Bartoně z Nového Města nad Metují, kteří jej nabídli k prodeji. V roce 1997 zámek zakoupili Petr a Magda Kučerovi z Prahy, a od té doby prochází celý zámecký areál rozsáhlou rekonstrukcí a modernizací. Slavnostní otevření zámku se konalo již v roce 2001.

Oheb – přímo nad hladinou Sečské přehrady se vypíná zřícenina hradu Oheb. Je situována na vrcholku skalnatého výběžku rulového masivu pravého břehu údolní přehrady, nad jejíž hladinu vystupuje 75 m vysoký převis orientovaný na jihozápadní stranu. Torzo hradu je viditelné ze zátoky s ostrůvkem, jež tvořila krajní článek přibližně stometrového pásu dělostřeleckého opevnění, aby případně palebnou silou odradila každého nepřítele od jeho dobytčného úmyslu. Spolu s okružní hradbou byla

vystavěna v 70. letech 15. století. Je tedy z celého hradu nejmladší a nejlépe zachovaná. Kolem Ohebu se nachází stejnojmenná přírodní rezervace o rozloze 26,5 hektarů. V prostorách zříceniny hradu je pohyb pouze na vlastní nebezpečí.

Lichnice a Dívčí kámen – Lichnice již od svého založení v polovině 13. století zaujímala nynější rozlohu. Obdobně jako Křivoklát má trojúhelníkový půdorys, v jehož severovýchodním cípu se tyčí okrouhlá válcová věž. Palác je situován do jihovýchodního cípu a proti dvěma protilehlým návrším se obrací masivem zdíva o síle 7,5 m, který měl v případě obléhání odolat balvanům z nepřátelských metacích strojů. Hrad byl ve 20. století několikrát opravován, avšak některé rekonstrukce nebyly zrovna nejšťastnější. V nejbližším okolí Lichnice poutá pozornost návštěvníků asi 700 let starý dub a skalní útes nad Lovětínskou roklí zvaný Dívčí kámen, kde se podle známé pověsti museli otáčet na koni uchazeči o ruku lichnické paní Milady.

Zámek v Nasavrkách – jednou z dominant města Nasavrky je zámek, který byl vybudován kolem roku 1600 na místě bývalé tvrze. Má nepravidelný obdélníkový půdorys. V průčelí vchodu upoutá pozornost pískovcový portál s bohatou reliéfní výzdobou. Velice cenná je také výzdoba vstupní přízemní haly s valenou klenbou. Pod zámkem jsou nepřístupná stará sklepení s těžkým žalářem – temnicí. V prvním patře nedávno zrekonstruovaného zámku se nachází stálá expozice „Po stopách Keltů“. V přízemí je umístěno informační centrum a ve druhém patře se konají po celý rok koncerty a výstavy. Nejznámější z nich jsou prázdninové akce Nasavrcká paleta a Nasavrcké hudební léto. Vysoké návštěvnosti se těší i vánoční výstavy a adventní koncerty.

Žumberk – hrad Žumberk stojí na vysokém ostrohu nad řekou Holetínkou. První zmínka o něm pochází z roku 1318, kdy se vyskytl v přídomku svého majitele. Původní jméno hradu je Sunenberg. Během staletí často střídal majitele. Počátkem 17. století začal chátrat. Poslední obyvatelé ho opustily v letech 1760 – 1770. Pak se stal zříceninou. V současnosti jsou zachovány zbytky hradního paláce a věže. Předhradí bylo v novověku zcela zastavěno budovami hospodářského dvora. Zříceniny hradu jsou volně přístupné.

Košumberk – v krajině průmyslem nedotčené přírody, proslulé především svými malebnými údolíčky kolem řeky Novohradky s krásně se zelenajícími lesy, se tyčí zřícenina hradu Košumberk, který je poprvé zmiňován roku 1318. Při návštěvě tohoto místa stojí za to se nechat unést jeho atmosférou. Lze zde ucítit nádech středověku, čerpat ztracenou energii a slyšet středověkou hudbu spolu se zvuky řinčících mečů a smějících se dam.

Rabštejnek – Rabštejnek je torzo velmi malého gotického hradu, který leží na skále v těsné blízkosti Rabštejské Lhoty nedaleko od Chrudimi. Hrad byl postaven pravděpodobně již v první polovině 14. století. Ještě v sedmdesátých letech 16. století byl obyvatelný. Postupně však začal pustnout. Až romantické úpravy z dob 19. století jej znovu proměnily v atraktivní výletní cíl. S Rabštejnem je spjata i pověst o mladém pytlákovi Josífkovi, který zanechal pytláckého „řemesla“ poté, co při úplňku spatřil přízrak – ducha hradního pána, milovníka lovů a lesní zvěře.

4.2.4 Církevní památky, poutní místa

Kostel sv. Bartoloměje – dřevěný gotický kostel sv. Bartoloměje z roku 1397 v Kočí se může pochlubit samostatnou dřevěnou zvonící z roku 1666. Ke kostelu vede krytý dřevěný most, který byl vybudován kvůli bažinatému terénu. Uvnitř této zajímavé stavby jsou k vidění nástěnné malby z 16. a 18. století, dřevěná kazatelna z roku 1681, kazetový malovaný strop a starý nápis, který nabádá sboristy, aby zanechali čtveračení, spaní a zevlování a raději si hleděli pobožného modlení.

Kostel sv. Jana Křtitele, kaple sv. Jana Nepomuckého – dominantu obce Běstvína ležící na jižním úpatí Železných hor nedaleko Třemošnice tvoří farní kostel sv. Jana Křtitele. V roce 1726 byl barokně přestavěn z původní gotické stavby. Existence kostela a fary je zmiňována již roku 1137. Unikátní šestiboká kaple sv. Jana Nepomuckého, která se nachází u zdejšího zámku, byla postavena kolem roku 1720 ve slohu barokní gotiky. Kaple je zaklenutá s malou centrální hvězdičkou. Uvnitř se nachází na šestibokém podstavci dřevěná socha sv. Jana Nepomuckého od sochaře Řehoře Thényho.

Kostel Panny Marie Pomocnice křesťanů – široké lužské kotlině vévodí poutní kostel zasvěcený Panně Marii Pomocnici křesťanů. Podle návrhu P. I. Bayera ho v letech 1690 – 1696 na čedičovém návrší zvaném Chlumeck nad Luží vybudoval italský architekt G. B. Alliprandi. Tento chrám je jedním z nejvýznamnějších mariánských poutních míst v Čechách. Jedná se o ojedinělou, stylově čistou stavbu postavenou ve slohu raného baroka. Za kostelem byla koncem 17. století vystavěna jezuitská rezidence s refektářem.

Židovská synagoga – v Heřmanově Městci mělo židovské osídlení dlouhou tradici. První zmínky o něm se objevují od 15. století. Velmi zachovalý židovský hřbitov je doložen k roku 1667. V roce 1760 si Židé postavili barokní synagogu, kterou v roce 1870 přestavěli do dnešní novorománské podoby. Autorem plánů byl architekt František Schmoranz. Bohoslužby se tu konaly až do druhé světové války. Synagoga společně s židovskou školou, jež k ní přiléhá a která byla zrušena v roce 1909, postupně chátrala. Na přelomu tisíciletí byly objekty nově zrekonstruovány a slouží pro pořádání kulturních akcí.

4.2.5 Technické památky

Sečská přehrada – Sečská přehrada byla vystavěna mezi skalnatými vrchy se zříceninami hradů Oheb a Vildštejn v letech 1925 – 1934, a to hned z několika důvodů. Jezero dlouhé 6,5 km a hluboké místy až 30 m chrání dolní tok Chrudimky před povodněmi, zachovává celoroční stabilní průtok řeky, podílí se na dodávce pitné vody a elektrické energie a slouží k rekreaci, rybaření či potápění. Při stavbě hráze bylo použito 75 000 m³ kamene, převážně žulových kvádrů, jež sem byly dopravovány 10 km dlouhou lanovou dráhou z lomu v Libkově u Nasavrk, ale také 1 450 vagónů cementu a 3 000 vagónů písku. Zděná hráz je 42 m vysoká a 165 m dlouhá. Nádrž pojme 22 milionů m³ vody.

Dřevěné potrubí – dřevěné potrubí, které přivádí vodu ze Sečské přehrady do elektrárny, je unikátní technickou památkou. Bylo vybudováno v letech 1941 – 1943. Má průměr 2 m a celkovou délku 1 280 m, přičemž dřevěná část je dlouhá 854,3 m. Je vyrobeno z 8 cm silných dýhových bloků stažených ocelovými obručemi. Dřevo bylo

použito kvůli kolísavé únosnosti podloží. Náklady na údržbu této technické památky činí několik milionů korun ročně.

Pařížovská přehrada – Pařížovská přehrada byla postavena na řece Doubravě nedaleko obce Třemošnice. Podnětem k její výstavbě byly tři velké povodně v posledních dvaceti letech 19. století. Napouštění začalo v srpnu roku 1913. Předpokládalo se, že bude naplněna za čtyři týdny, ale vzhledem k průtrži mračen v oblasti Železných hor ji stačily pouhé čtyři dny. K využití energetického potenciálu přehrady byly v letech 1991 – 1992 instalovány na obou spodních výpustech turbíny. Gravitační zděná hráz je postavena ze zdravé ruly, která byla těžena v lomu nad přehradou. Celkem na ni bylo použito na 35 000 m³ kamene, 310 vagónů písku a 460 vagónů cementu. Délka hráze v koruně je 142 m, její šířka 4,5 m a výška nad základem 31 m. Celkový objem Pařížovské nádrže je 1,770 milionů m³.

Vyhaslé pece v Závratci – vápenka v Závratci vznikla kolem roku 1880. Vápenec se do ní dopravoval na nákladní košíkové lanové dráze z Prachovic. Lanovka měla délku 5 km. Vápenku tvoří dvě tělesa šachtových pecí, která jsou spojena ocelovou nosnou konstrukcí. Tato neobvyklá konstrukce sloužila k zavážení vápence do pecí. Zavážecí systém je tvořen ocelovou konstrukcí výtahu a z ní ve výšce cca 13 m vybíhají lávky k pecím. Tento způsob dopravy je u našich vápenek ojedinělý. Po roce 1950 byla v Prachovicích vybudována nová velká vápenka a cementárna. Postavení tohoto kolosu vedlo logicky k zastavení provozu ve starých vápenkách a v roce 1960 vyhasly i pece v Závratci. Konstrukce jsou prakticky v dobrém technickém stavu a v současné době díky dotacím z EU se jedna z pecí rekonstruuje a vznikne v ní technické muzeum.

Křižanovická přehrada – přehradní nádrž Křižanovice je součástí vodního díla Křižanovice – Práčov postaveného v letech 1948–1953 na toku řeky Chrudimky, jižním směrem od stejnojmenné obce Křižanovice. Vznikla jako zásobárna vody pro pardubický region a pro výrobu elektrické energie. Jednotlivé přehradní nádrže jsou nedaleko od sebe a tvoří jeden celek. Křižanovická přehrada je větší částí vodního díla a má 31 m vysokou hráz. Přehradní hráz je dlouhá 137 m a dosahuje šířky 6,6 m. Podél východního břehu Křižanovické přehrady vede část Keltské naučné stezky.

4.2.6 Kongresy, teambuilding

Komplex muzejních budov – kongresová turistika v Chrudimi má ideální podmínky v podobě zázemí komplexu muzejních budov, kde je možné pořádat konference ve Velkém sále, který má variabilní kapacitu od 200 do 350 účastníků, v Malém sále může jednat 100 účastníků semináře či malého kongresu. V prostorách muzea jsou i sály pro jednání menších kolektivů. Komplex budovy Muzea provozuje Chrudimská beseda, městské kulturní středisko.

Hotel Bohemia – chrudimský Hotel Bohemia disponuje kongresovým sálem pro 150 osob, školící místností pro 60 osob, červeným salónekem pro 40 osob a zeleným salónekem pro 20 osob. V dohledné době by měl být v hotelu vybudován nový kongresový sál s kapacitou až 250 osob. Zároveň by mělo dojít k navýšení ubytovací kapacity o 42 lůžek. Součástí poskytovaných služeb je wellness centrum.

Hotel Jezerka – sečský Hotel Jezerka má kapacitu 150 lůžek a hned několik místností vhodných pro kongresový cestovní ruch. Součástí komplexu je i nově vybudované Akva-Fit Centrum, které mimo jiné zahrnuje vnitřní a venkovní vyhřívaná bazén, dětské brouzdaliště, dva squashové kurty, tělocvičnu, parní saunu, solárium, dvě bowlingové dráhy či tenisové kurty.

Junior centrum – sečské Junior centrum je rozsáhlým rekreačním zařízením na břehu Sečské přehrady. Nabízí prostory pro pořádání konferencí, školení, sjezdů, škol v přírodě, sportovních a turistických kurzů, zaměstnaneckých sportovních her, rekondičních zdravotních pobytů či celostátních setkání. Nechybí prostory pro celodenní stravování ve dvou samoobslužných jídelnách, dále vybavení učeben základní audiovizuální technikou a vlastní půjčovnu lodí a horských kol. Ubytovací kapacita je 400 lůžek v různých kategoriích.

4.2.7 Architektonické zajímavosti, lidové zvyky a tradice

Veselý Kopec – při návštěvě Veselého Kopce si návštěvník vybaví obrázky Josefa Lady plné klidu, rovnováhy, uspořádanosti a harmonie. Skanzen, který připomíná život

a práci drobných rolníků 19. a 20. století, se nachází na pomezí Železných hor a Žďárských vrchů. Z původních domků stojících na Veselém Kopci se dochovala chaloupka bezzemka – příbytek nejchudší vrstvy. Ostatní stavby byly převezeny z okolních vesnic. V současné době tvoří skanzen téměř třicet objektů, které jsou součástí Souboru lidových staveb Vysočina.

Kočíčí hrádek – Kočíčí hrádek, který se nachází nedaleko Slatiňan, nechala v letech 1898–1901 postavit Vilemína Auerspergová. Architektura stavby je ovlivněna romantismem. Miniatura zděného hrádku byla určena pro zámecké děti, které tu rády trávil svůj čas. Zajímavou atrakcí pro děti zůstal hrádek do dnes.

Betlém v Hlinsku – hlinecký Betlém je historickou čtvrtí roubených a zděných domků drobných městských řemeslníků, jež byly postaveny v polovině 18. století. V rekonstruovaných objektech, které se nachází nedaleko středu města, lze poznat způsob života našich předků. Jednotlivé domy prošly opravami, některé z nich byly dovezeny z jiných míst, postupně restaurovány a skládány jako stavebnice. Nachází se v nich expozice bydlení a dílny tehdejších obyvatel. Prohlídky jsou doplňovány různými tematicky zaměřenými výstavami, které se zabývají např. drátenictvím, hrnčířstvím či lidovými oděvy. Mezi roubenými chalupami, jež jsou součástí Souboru lidových staveb Vysočina, je i prodejna upomínkových předmětů, keramiky a bylinek.

Masopustní obchůzky – vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlinecku jsou zapsány do Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva. Rozhodl o tom Mezivládní výbor UNESCO na svém zasedání v Nairobi v listopadu roku 2010. A proč vůbec návrh na zapsání do tohoto prestižního seznamu? Jedná se totiž o obyčej předávaný v několika vesnicích po generace v téměř nezměněné podobě. Dodnes se zde za masky převlékají pouze muži a samotné masky si udržují podobu popsanou již téměř před sto lety.

4.2.8 Rozhledny

Rozhledna Na Zuberském kopci – nádherný pohled na vrcholy Žďárských vrchů a Železných hor a za jasného počasí i na Krkonoše a Orlické hory poskytuje po zdolání 182 schodů železná rozhledna Na Zuberském kopci u Trhové Kamenice. Je situována ve výšce 610 m n. m. a měří 55 m.

Rozhledna „Barborka“ – v Horních Raškovicích, místní části obce Svinčany, se nachází rozhledna Barborka. Je přístupná pěšky i na kole, v její blízkosti je umístěno parkoviště. Se svými 13,8 m je v nadmořské výšce 313 m.

Rozhledna „Bára“ – unikátní rozhledna Bára ve tvaru trojbokého hranolu byla krátce po jejím uvedení do provozu v červnu roku 2008 poničena prudkou vichřicí. Originální vyhlídková věž podle návrhu architekta Martina Rajniše měla minimum spojovacích prvků a byla zajištěna kovovými táhly. Stavba měřila 30 m. Její nástupkyně Bára 2 dostala stejnou konstrukci, byla ovšem doplněna o nové zpevňující prvky. Kromě rozhledny tu po řádění vichřice vyrostl bufet a dřevěný domek postavený stejným způsobem jako vyhlídková věž. Turisté z Bány mohou vidět nejen okolí Chrudimi, ale i Orlické hory a Krkonoše.

Rozhledna „Boika“ – rozhledna Boika se tyčí na hřebeni Železných hor u obce České Lhotice, 2 km od Nasavrku. Je součástí Keltské stezky. Nabízí panoramatický rozhled na Krkonoše, Orlické hory, Králický Sněžník i Jeseníky. Dřevěná stavba vysoká 14,5 m leží 528 m n. m.

Toulovcova rozhledna – tato dvoupatrová vyhlídková věž, nazývaná též rozhledna Jarošovský kopec, se nachází nikde jinde než na Jarošovském kopci. Dosahuje výšky 15,6 m a na plošinu vede 60 schodů. Má stylový dřevěný ráz. Za dobré viditelnosti je možné pozorovat Železné hory, Krkonoše, Orlické hory, Králický Sněžník a Jeseníky.

Rozhledna „Terežka“ – rozhledna postavená ze dřeva a oceli se nachází v lokalitě na Pasekách nad Prosečí a její výška dosahuje 25 m. Otevřena byla v březnu v roce

2004. Nová dřevěno-ocelová rozhledna má jednu hlavní vyhlídkovou plošinu a čtyři mezipatra.

Rozhledna „Borůvka“ – od 4. června 2005 je otevřena rozhledna "Borůvka", která stojí u obce Hluboká. Svoji ojedinělou a netradiční konstrukcí patří bezesporu k nejzajímavějším a nejkrásnějším stavbám tohoto druhu v širokém okolí. Název rozhledny je odvozen od místa pod rozhlednou, kterému se říká Borek nebo Na Borůvčí. Rozhledna je vysoká 18,5 m a kombinací materiálů, z nichž je postavena, tvoří dřevo a kov.

4.2.9 Sportovně-rekreační vyžití

Vlastivědná stezka Krajem Chrudimky – vlastivědná stezka Krajem Chrudimky byla budována v letech 1972 až 1973. Její celková délka od pramene řeky Chrudimky až do Chrudimi je 82 kilometrů. Trasa překonává výškový rozdíl 390 metrů. Informační tabule jsou umístěny na všech jednatřiceti přírodovědně nebo kulturně zajímavých místech. Jedná se například o Kameničky, Hamry, Hlinsko, Veselý Kopec, Trhovou Kamenici, Polom, Seč, Nasavrky, Slatiňany a další místa.

Vlastivědná stezka Krajem Železných hor – vlastivědná stezka Krajem Železných hor vznikla v roce 1986. Trasa vedená ze Seče do Ronova nad Doubravou měří 22 kilometrů. Místa, jako jsou Běstvina, Kaňkovy hory, Lichnice, Třemošnice či Chittussiho údolí, spojuje jak nabídka rozmanité geologické stavby, tak provázanost s tvorbou českých krajinářů.

Keltská stezka Železnými horami – stezka vznikla v roce 2003. Během devíti kilometrů dlouhé trasy seznamuje na dvanácti informačních tabulích s obdobím, kdy obývali oblast Keltové. Trasa začíná u nasavrckého zámku, vede přírodními rezervacemi Krkanka a Peklo až do lokality hradištského oppida. Stezka končí ve stejném bodě, jako začíná.

Geologická cyklistická stezka MAGMA – název naučné stezky, která vznikla v letech 2004 a 2005, je odvozen od pojmenování "MAlebný Geologický MAGlazj". Stezka je

vedena po pevných komunikacích, většinou již cyklisticky značených a propojuje Hlinsko s Chrudimí. Stezka během 56 kilometrů vede přes Horní Bradlo, Nasavrky, Křižanovice, Lukavici, Škrovád a Rabštejnskou Lhotu.

Naučná stezka ke Kočičímu hrádku – naučnou stezkou ke Kočičímu hrádku provází na dvoukilometrové trase devět informačních tabulí, ze kterých se turisté dovědí o krásách a zajímavostech okolní přírody a historii zdejšího regionu. Trasa, která vznikla v roce 1998, začíná i končí v zámeckém parku ve Slatiňanech.

Lesní naučná stezka Lichnice – Kaňkovy hory – stezka prochází lesními porosty evropsky významné lokality Lichnice – Kaňkovy hory, která byla roku 1992 vyhlášena národní přírodní rezervací. Naučná stezka byla otevřena roku 2003 a na třech kilometrech je vybavena sedmi informačními panely.

Lesní stezka Podhůra – stezka Podhůra prochází stejnojmenným komplexem rekreačních lesů města Chrudim. Založena byla v roce 2006. Měří tři kilometry a nachází se na ní šest zastavení popisujících život v lese. Součástí stezky je dětská tělocvična.

Planetární stezka Proseč – délka trasy, která je vhodná jak pro pěší turisty, tak pro cykloturisty, je dlouhá 6 km. Stezka poskytuje seznámení se zajímavými informacemi o sluneční soustavě.

Lanový park Podhůra – v nově otevřeném lanovém parku mohou svou odvahu prověřit jak děti, tak i dospělí. Kromě lanových překážek různé obtížnosti tu najdou unikátní lezecké cesty na skále či lanovku. Nikdo nemusí mít strach o bezpečnost. O tu se stará školený instruktor, který poskytne i pár užitečných rad. Pro ty, co mají chuť si vyzkoušet, co dokážou, jsou připraveny dva okruhy obtížností s dvaceti překážkami o délce 220 m ve výšce od deseti do tří metrů. Z nejvyššího bodu lanového parku je možné sjet pomocí kladky po ocelovém laně. Pro děti od tří do deseti let je k dispozici pět překážek o délce 32 m.

Sportovní areály města Chrudim – nabízí pestrou škálu sportovního vyžití pro celou rodinu. Příznivci vodních sportů si přijdou na své v krytém plaveckém bazénu s celoročním provozem, v letním koupališti či v sauně. Pro milovníky bruslení, hokeje i krasobruslení je k dispozici zimní stadion, který mimo sezonu slouží jako základna in-line aktivit, konkrétně bruslí a hokeje. A nechybí v Chrudimi ani fotbalový stadion či dětské dopravní hřiště.

Autokemping Konopáč – je ideální místo nedaleko Heřmanova Městce pro odpočinek i sportovní vyžití. Ubytování je nabízeno v pokojích a chatkách, k dispozici jsou sportoviště, v areálu koupaliště se nachází 62 m dlouhý tobogan, letní kino a půjčovna sportovního náčiní a kol.

Autokemp Seč – Pláž – je vzdálený asi 1 km od centra Seče. Nonstop recepce funguje v období letní sezóny. Kemp má travnatý upravený povrch, ve výbavě je úschovna kol či půjčovna sportovních potřeb, společenská místnost, kuchyňka, dětský koutek. Přímo na kemp navazuje travnatá pláž. V areálu je možné si půjčit loďku, je zde i prodejna základních potravin, ovoce a zeleniny, drogistického zboží, novinový stánek, rychlé občerstvení, zmrzlinový stánek a několik příjemných hospůdek. Stany a karavany lze stavět do dvou rozdělených sektorů. Chatky jsou vybaveny malou kuchyňkou, včetně nádobí. Ostatní návštěvníci mohou využít veřejné kuchyňky nebo se najíst v některé z útulných letních hospůdek přímo v areálu. Nechybí ani stánky s rychlým občerstvením.

Rekreačně-sportovní areál Tesla – se nachází u Horního Bradla v malebném údolí na břehu řeky Chrudimky, obklopen přírodou CHKO Železné hory. Areál je vhodný nejen pro dětskou organizovanou rekreaci, jako jsou školy v přírodě, letní tábory, sportovní kurzy apod., ale i pro individuální a rodinnou rekreaci. Tesla nabízí celkem pět antukových hřišť, oplocený volejbalový kurt, oplocený a osvětlovaný tenisový kurt, přírodní koupaliště, vyhřívaný bazén s protiproudou, fotbalové a dětské hřiště, fitness a tělocvičnu, bufet s venkovním posezením, vinárnu a ubytování v chatkách, srubech a třech zděných budovách.

Ranč Kovářov – centrum jezdecké turistiky – ranč Kovářov se nachází na hranicích chráněné krajinné oblasti Železné hory, jež poskytuje ideální podmínky pro hipoturistiku. Návštěvníci mohou poznat okolí ranče při projížďkách po 150 – 200 km značených jezdeckých stezek. Pro zájemce, kteří doposud nemají vlastní koně, na ranči poskytnou koně s instruktorem, pro začátečníky mají připraveny i víkendové nebo týdenní kurzy základů jízdy na koni, pro děti pořádají jezdecké tábory. Ubytování tu nabízí pro jezdce ve western bungalovech, teepee nebo vlastních stanech, pro koně jsou k dispozici venkovní boxy a pastviny.

Toulovcovy Maštale – oblast Toulovcovy Maštale, chráněný přírodní útvar, nabízí nádhernou přírodu, jejíž součástí jsou skalní útvary, jeskyně, převisy, kaňon zaříznutý v měkkých pískovcích a další přírodní zajímavosti. Svoji rozlohou přes 10 km² je vhodný k turistice, cykloturistice i rekreaci.

5 Terénní šetření

Terénní šetření bylo realizováno prostřednictvím dotazníků a rozhovorů. Dotazníkové šetření proběhlo s účastníky cestovního ruchu, se zaměstnanci turistických informačních center se spolupráce uskutečnila formou rozhovorů.

5.1 Realizace rozhovorů

Prostřednictvím neřízených rozhovorů probíhala komunikace se zaměstnanci městských úřadů či se zaměstnanci turistických informačních center, kde byla spolupráce výrazně frekventovanější. Cenné informace a rady od těchto osob byly získávány v nepravidelných intervalech, dle potřeby. Nejčastěji tomu tak bylo v Informačním centru města Chrudim, v Turistickém informačním centru Seč a v Infocentru Slatiňany.

5.2 Tvorba dotazníku

Dotazník obsahoval 16 otázek zaměřených na identifikaci respondentů, proč a jak Chrudimsko poznávali, jakým způsobem se o něm dozvěděli, dále otázky týkající se jejich spokojenosti s návštěvou této oblasti, zda by ji doporučili i ostatním a v samotném závěru nechyběl sled otázek umožňujících vyjádření vlastních nápadů a návrhů k novému produktu cestovního ruchu Chrudimska. Respondenti se mohli k dané problematice vyjadřovat pomocí otázek uzavřených, polootevřených a otevřených. Dotazník byl sestaven hlavně pro návštěvníky Chrudimska, zodpovědět ho mohli ovšem i rezidenti s vynecháním otázky č. 8, kdy bylo nutné vybrání jedné nabídnuté možnosti připsat poznámku „bydlím tu“.

5.3 Průběh dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření se uskutečnilo v měsících červenci a srpnu roku 2010, vždy dle dostatku volného času a přízně počasí. Šetření proběhlo přímo v terénu, přímý kontakt s respondenty byl zvolen záměrně. V osobní komunikaci oproti té elektronické

shledávám v oblasti cestovního ruchu velkou výhodou. Respondenti dotazujícím mohou osobní zkušenosti, názory, pocity i sdělit důležité informace, které se nedají nikde vyčíst, navíc jsou v době vyplňování dotazníků pohlceni atmosférou dané destinace cestovního ruchu, jejich vyjádření by proto po určité době nemusela být taková, jako právě v daný moment.

Dotazování proběhlo na několika místech Chrudimska, konkrétně na Resslově náměstí v Chrudimi, v městě Slatiňany u zámku a v přilehlém parku, dále v okolí Sečské přehrady a města Hlinsko. Seskupení několika otázek byl ochotný vyplnit přibližně každý třetí oslovený. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 154 respondentů. Počet dotazníků, které byly neúplně nebo chybně zodpovězeny, tvořilo 16 kusů. Na konečných 138 správně vyplněných dotaznících se podílelo 111 návštěvníků Chrudimska a 27 rezidentů.

5.4 Vyhodnocení dotazníků

V první fázi vyhodnocování dotazníkového šetření proběhlo rozdělení dotazníků na dotazníky vyplněné návštěvníky Chrudimska a dotazníky vyplněné rezidenty. Dále se výsledky obou skupin zpracovaly pomocí programu Microsoft Office Excel 2007. Nejprve byla pozornost věnována té větší skupině a to skupině návštěvníků Chrudimska.

5.4.1 Návštěvníci

Úvodní čtyři otázky sloužily k identifikaci respondentů. Jejich znázornění v podobě grafů obsahuje příloha této práce.

Otázka 1: Vaše pohlaví je:

- a. Muž – 41 respondentů (37%)
- b. Žena – 70 respondentů (63%)

Otázka 2: Váš věk je:

- a. Do 15 let – 17 respondentů (15%)
- b. 16-25 let – 31 respondentů (28%)
- c. 26-40 let – 26 respondentů (23%)
- d. 41-60 let – 24 respondentů (22%)
- e. 61 let a výše – 13 respondentů (12%)

Otázka 3: Vaše ekonomické postavení je:

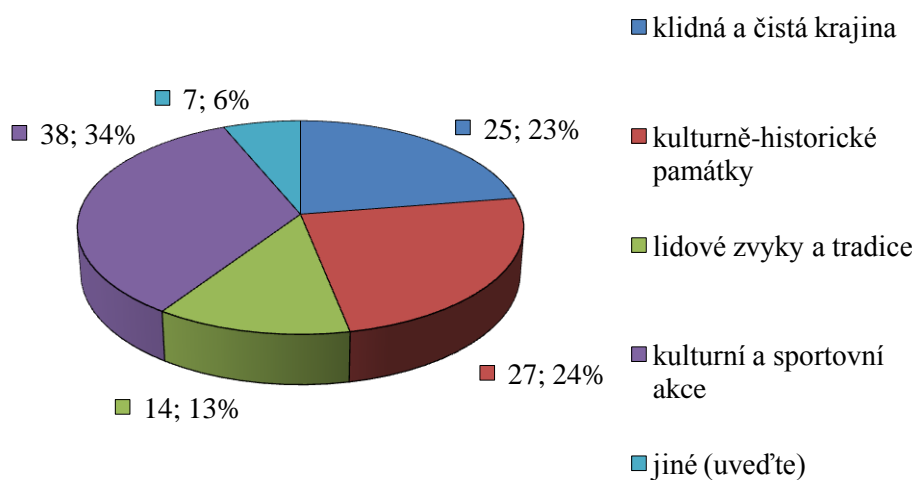
- a. Student – 42 respondentů (38%)
- b. Zaměstnaný/á – 48 respondentů (43%)
- c. Nezaměstnaný/á – 6 respondentů (5%)
- d. Důchodce – 15 respondentů (14%)

Otázka 4: Přijíždíte z:

Nejvíce návštěvníků přicestovalo na Chrudimsko z Pardubického kraje (33; 30%) a kraje Vysočina (28; 25%). Dále pak kraje Královéhradeckého (18; 16%) a hlavního města Prahy (9; 8%). Zbýlých 21% reprezentuje 23 respondentů z kraje Jihomoravského, Středočeského, Plzeňského a Ústeckého. Dotazníkového šetření se nezúčastnili návštěvníci kraje Libereckého, Karlovarského, Jihočeského, Olomouckého, Zlínského a Moravskoslezského.

Otázky 5-16 byly již namísto poznání samotného návštěvníka zaměřeny na jeho návštěvu či pobyt na Chrudimsku.

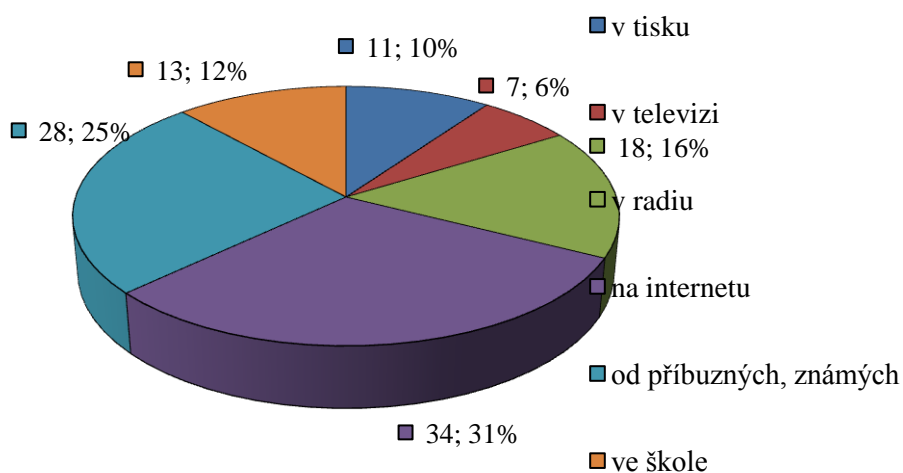
Otázka 5: Graf 5: Co Vás motivovalo navštívit Chrudimsko?

Zdroj: Vlastní šetření

Pomocí této otázky bylo zjištěno, že Chrudimsko přitahuje své návštěvníky nejvíce na kulturní a sportovní akce, poté téměř se stejnou oblibou následují kulturně-historické památky a klidná a čistá krajina této oblasti. Lidové zvyky a tradice přilákaly 14 respondentů a sedm jich přicestovalo z motivu jiného, než jsou výše uvedené. Jedná se např. o dobrodružství v přírodě či hipoturistiku.

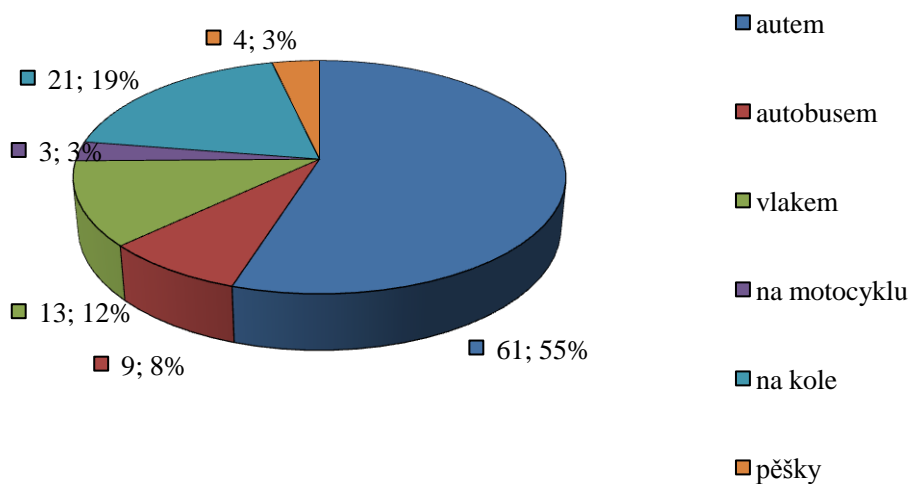
Otázka 6: Graf 6: Jak jste se o této oblasti dozvěděl/a?

Zdroj: Vlastní šetření

Je patrné, že mezi informačními zdroji má největší sílu internet. Pomocí něho se o Chrudimsku dozvědělo nejvíce návštěvníků. Svůj podíl v celkové informovanosti mají i doporučení od příbuzných či známých a reklama v radiu.

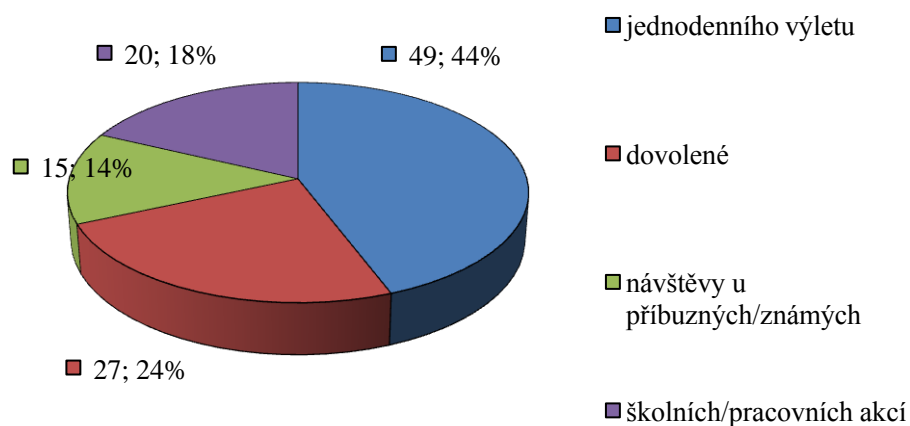
Otázka 7: Graf 7: Jak jste do této oblasti přicestoval/a?

Zdroj: Vlastní šetření

Drtivá většina dotazovaných respondentů přicestovala autem, druhé místo zaujímá doprava na kole, třetí doprava železniční. Nejméně návštěvníků dojelo na motocyklu nebo přišlo pěšky.

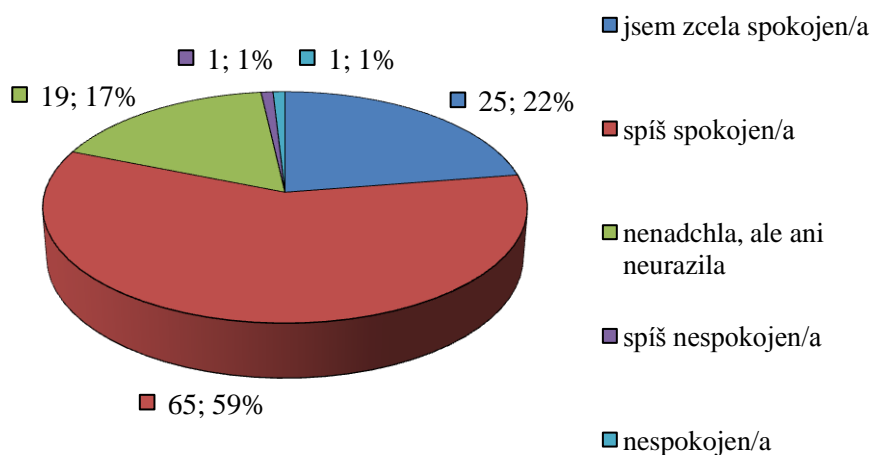
Otázka 8: Graf 8: Chrudimsko poznáváte prostřednictvím?

Zdroj: Vlastní šetření

V poznávání Chrudimska dominují jednodenní výlety. Do této oblasti přijíždí návštěvníci i na dovolené, a to především do okolí Sečské přehrady.

Otázka 9: Graf 9: Jak hodnotíte návštěvu Chrudimska?

Zdroj: Vlastní šetření

Více jak polovina dotazovaných respondentů je s návštěvou spíše spokojena, což je jistě pozitivní. Uspokojující určitě může být i počet návštěvníků spíše nespokojených či zcela nespokojených, který je velmi nízký, téměř zanedbatelný.

Následující dvě otázky (10, 11 a po té ještě otázka 14) měly charakter otevřených otázek, takže odpovědi byly zcela v režii dotazovaných.

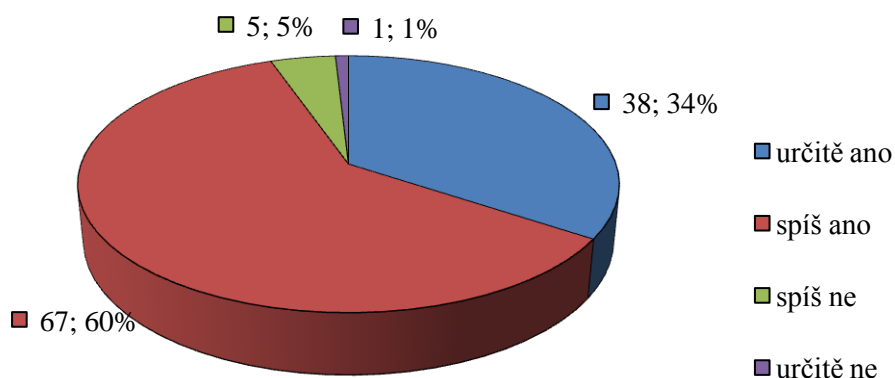
Otázka 10: V čem vidíte nedostatky?

V odpovědích na tuto otázku respondenti nejčastěji uváděli dopravní situaci a stav vozovky a chodníků města Chrudim, nedostatek odpadkových košů, nedostatek zábavy pro mladé a děti, turistické označení, informační tabule a informační letáky na nástěnkách v městech této oblasti. Návštěvníci Sečské přehrady a okolí postrádali topení v chatkách, širší škálu nabídky vodních sportů a pomůcek na ně, lavičky na odpočinek, nepříliš chutnou stravu ve stravovacích zařízeních a teplou vodu v kempových sprchách. Naopak co by rádi postrádali, byly sinice v přehradě, které předčasně ukončily koupací sezónu v Sečské přehradě.

Otázka 11: Čím jste byl/a naopak příjemně překvapen/a?

Chrudimsko naopak své návštěvníky překvapilo čistotou měst, klidným prostředím, dostatkem obchodních center, hustou sítí stezek a cyklostezek, milým personálem ve stravovacích podnicích a jídlem v nich připraveným; konkrétně ve Slatiňanech vynikající zmrzlinou, expozicí hipologického muzea a jedinečnými plemeny koní, v Chrudimi se své oblibě zase těšilo divadlo a letní koupaliště.

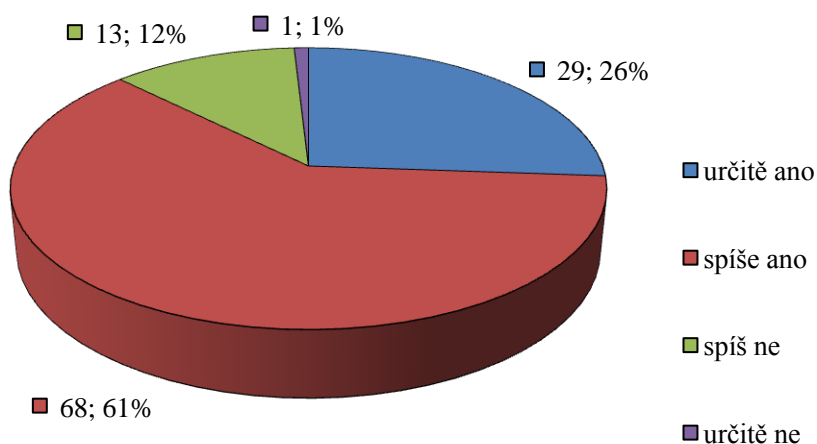
Otázka 12: Graf 10: Doporučil/a byste ostatním Chrudimsko k návštěvě?

Zdroj: Vlastní šetření

Celých šedesát procent dotazovaných by Chrudimsko spíše ano doporučilo dál k návštěvě, vysoký je i počet návštěvníků, kteří by tuto oblast určitě doporučili. Pouhých 5 návštěvníků by doporučení spíše nepodalo a jen jeden určitě ne, což je velmi pozitivní, osobnímu doporučení lidé věří ze všech reklam nejvíce.

Otázka 13: Graf 11: Shledáváte okolí Chrudimska dostatečně zajímavé v oblasti cestovního ruchu?

Zdroj: Vlastní šetření

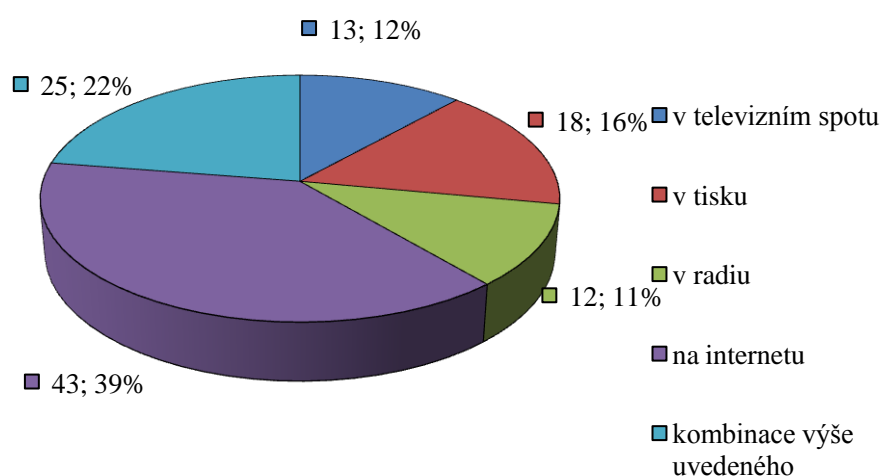
I u této otázky je podíl návštěvníků s odpověďmi určitě ano a spíše ano drtivý. Možnosti se slůvkem ne byly zaškrťovány minimálně.

Otázka 14: Co nového byste uvítal/a?

Návštěvníci by si nejvíce přáli více obchodů či kaváren s dětskými koutky, častější hudební festivaly, zoo/zoopark, motokárovou dráhu, více možností pro sportovní vyžití, vybudování wellness centra, aqvapark, letní kino, dostavení cyklostezky Chrudim – Pardubice, více parkovacích ploch a odpadkových košů ve městech, obchvat okolo města Chrudim, který by vyřešil současnou nepříznivou dopravní situaci ve městě, ve Slatiňanech možnost pvození dětí na ponících, koňské přehlídky spojené s historickými vystoupení šermířů a rytířů v zámeckém parku, kavárnu na zámku, více společenských akcí, a u Sečské přehrady wifi připojení v kempech, tobogan, dětské brouzdaliště, adrenalinové sporty, ale hlavně kompletní rekonstrukci chatek.

Nutno ale podotknout, že téměř polovina dotazovaných se této otázce snažila vyhnout a zodpověděla ji slovy „něco určitě ano, ale teď mě nic nenapadá“ nebo „něco, co se mi bude líbit“ apod. Výše uvedená přání/návhy návštěvníků Chrudimska proto nelze přisuzovat celému vzorku respondentů.

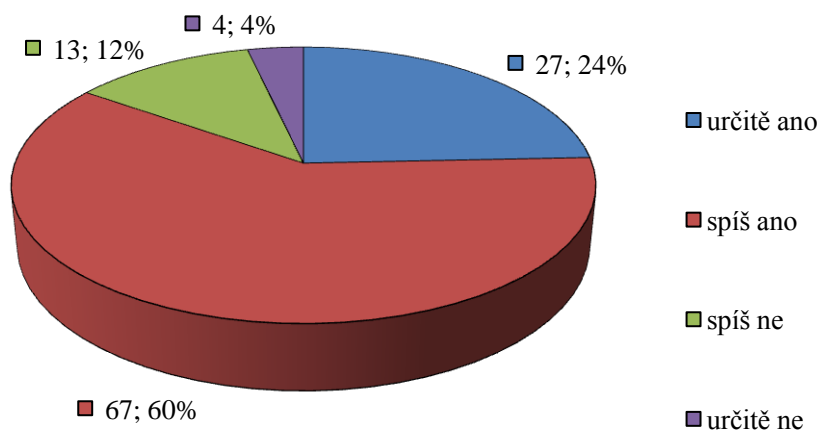
Otázka 15: Graf 12: Jakou formou by bylo podle Vás nejvhodnější o dané novince/změně informovat veřejnost?

Zdroj: Vlastní šetření

Opět se tu projevila velká popularita internetu, více jak polovina by o novém produktu cestovního ruchu informovala veřejnost pomocí něho. Lidé, kteří nedali svůj hlas internetu, by volili jako nejvhodnější variantu kombinaci nabídnutých informačních kanálů. Mezi lidmi neztrácí na oblibě ani tisk, který předčil televizi i rádio.

Otázka 16: Graf 13: Ovlivní tato novinka/změna atraktivitu a návštěvnost Chrudimska?

Zdroj: Vlastní šetření

Závěrečná otázka ukázala, že respondenti věří, v případě realizace výše uvedených navrhnutých novinek či změn, v celkově vyšší atraktivitu a návštěvnost Chrudimska. Pouhý zlomek z nich (17 dotázaných) si myslí pravý opak.

5.4.2 Rezidenti

Na dotazníkovém šetření se celkem podílelo 27 rezidentů Pardubického kraje, z toho 12 mužů a 15 žen. Věková i ekonomická struktura těchto respondentů byla zastoupena rovnoměrně. Na dané místo většina přišla pěšky nebo přicestovala autem, k navštívení je nejvíce motivovali kulturní a sportovní akce, o kterých se dozvěděli ve škole, od příbuzných či známých nebo na internetu. S návštěvou byli téměř všichni spokojeni, přesto viděli některé nedostatky, nejčastěji v dopravní situaci Chrudimi. Příjemně překvapeni byli čistotou měst, klidnou krajinou a slatiňančtí tradičně vynikající zmrzlinou. Chrudimsko by k návštěvě spíše doporučili a oblast svého bydliště shledávali spíše zajímavou v oblasti cestovního ruchu. Ze všeho nejvíce by

uvítali obchvat okolo Chrudimi a vybudování zábavnějšího vyžití pláže Sečské přehrady. Tyto změny by podle nich atraktivnost a návštěvnost Chrudimska spíše ovlivnily a informovat o nich ostatní by bylo nejvhodnější pomocí internetu.

Závěrem zbývá uvést, že návštěvníci i rezidenti Chrudimska se při vyplňování dotazníků v otevřených otázkách jen minimálně zmiňovali o stravovacích a ubytovacích zařízeních, tzn. o jejich kvalitě, množství, dostupnosti, nabízených službách apod. Z toho lze vyvodit, že jak návštěvníci, tak rezidenti neshledávají nějaké zásadní problémy v oblasti stravování a ubytování.

5.5 Vyhodnocení hypotéz

Hlavní hypotéza „Chrudimsko má využitý potenciál pro sportovně-rekreační cestovní ruch“ byla potvrzena. Podklady pro tuto skutečnost se staly výsledky terénního šetření a také výsledky situační analýzy. Chrudimsko je pro účastníky cestovního ruchu oblastí přímo vybízející k sportovně-rekreačnímu cestovnímu ruchu zásluhou místních státních a soukromých subjektů, místních dobrovolných sdružení a spolků, které se snažily, a stále snaží, maximálně využít potenciál Chrudimska pro tento druh cestovního ruchu.

Vedlejší hypotéza „Chrudimsko nepřitahuje návštěvníky ze vzdálenějších krajů“ byla potvrzena. Tento fakt dosvědčují výsledky dotazníkového šetření. Chrudimsko navštěvují nejvíce lidé z kraje Pardubického a krajů sousedních, tj. Vysočiny a Královéhradeckého. Ze vzdálenějších krajů přijíždí velmi malý zlomek návštěvníků Chrudimska.

Druhá vedlejší hypotéza „Většina návštěvníků přijíždí na Chrudimsko za účelem dovolené“ byla vyvrácena. Opět na základě výsledků dotazníkového šetření. Téměř na všech dotazovaných místech většina návštěvníků odpovídala, že Chrudimsko poznává formou jednodenních výletů. Jedinou oblastí, kde tomu bylo jinak, bylo okolí Sečské přehrady, kam naopak většina přijíždí za účelem dovolené. V celkové návštěvnosti Chrudimska ale dominují jednodenní výlety, dovolené zaujímají až místo druhé.

6 Návrhy a opatření

Z terénního šetření vyplynulo, že návštěvníci i rezidenti by nejvíce uvítali obchvat okolo Chrudimi. Dopravní situace tohoto okresní města je opravdu alarmující, ve městě je velký počet semaforů a v dopravní špičce, tedy v ranních a odpoledních hodinách, znamená mnohdy průjezd městem pro řidiče zdržení i v rádech hodin. V letní sezóně láká stále více návštěvníků areál letního koupaliště, což je další nápor aut do Chrudimi. Obchvat už byl v projednání, ovšem město tento projekt prozatím pozastavilo, z důvodu nedostatku finančních prostředků.

Další problém tvoří přehrada Seč a její okolí, resp. kempy. I přes velkou snahu města Seč a soukromých subjektů o modernizaci těchto kempů není úplně vše v největším pořádku. Návštěvníci si stěžovali na úroveň ubytovacích kapacit, na jejich vybavení. Uvítali by i chutnější stravu ve stravovacích zařízeních v rámci kempů. Dále postrádali rozmanitější nabídku vodních sportů a možnost strávit pobyt u pláže zábavněji, tzn. absence toboganu, skluzavky či dětského brouzdaliště. Nejen toto trápí návštěvníky při jejich dovolené u Sečské přehrady, ale i výskyt sinic a s tím spojený zákaz koupání. Na městském úřadě leží řada zpracovaných projektů, které by vyřešily jak problém vybavenosti kempů, tak problém sinic, ovšem i zde chybí dostatek finančních prostředků.

V neposlední řadě lze z dotazníkového šetření vyvodit požadavek návštěvníků Chrudimska na častější konání kulturních, zábavních či sportovních akcí. Nutno uvést, že samotné město Chrudim nabízí po celý rok pestrý program různých společenských akcí pro všechny věkové skupiny. Avšak okolní města nabízí většinu svých akcí pro lidi středního či pokročilého věku, např. různé trhy, jarmarky, výstavy atd. Především mládeži a rodinám s dětmi schází akce, které by byly šité na míru právě pro ně. Při zaměření na segment rodiny s dětmi by mohlo být řešením jedno z následujících tří návrhů:

1. Zorganizování akce pro rodiny s dětmi ve městě Slatiňany. Město je proslulé koňmi, miniaturou hrádku a zmrzlinou, jednoduše vším, co děti baví, láká,

mají rády. Při spojení výše uvedeného by bezesporu vznikla akce, kterou by si užili jak rodiče, tak jejich ratolesti.

2. Noční akce na hradě Košumberk. Tato zřícenina nedaleko obce Luže je pro konání programu pro děti jako dělaná. Ne nadarmo se těší velké sledovanosti pohádkový film „Ať žijí duchové“. Děti touží po dobrodružství a strašidelnosti. Aby tuto atmosféru mohly prožít doopravdy, hrad by ovládli šermíři, rytíři, strašidla, duchové a bílá paní. A pokud by se košumberské dění uskutečnilo nikoliv v odpoledních hodinách – jako tomu bývá téměř u všech akcí pro děti, ale až po západu slunce, jen při svitu měsíce, jedinečnost a originalita by mu určitě nechyběly.
3. První české muzeum cyklistiky a cykloden. Chrudimsko je oblast protkaná cyklostezkami. A jelikož dnešní generace dětí pohyb sama příliš nevyhledává, ve vesničce Nové Hradky by se pro ně přichystala akce, která by je k troše sportování přinutila. V areálu novohradského zámku se nachází První české muzeum cyklistiky, proto nemůže jít o žádný jiný druh sportu než o cyklistiku. Putování mikroregionem Toulouvcovy Maštale by bylo zahájeno u muzea a odtud by se účastníci vydali na svých bicyklech po Maštalské stezce. Po cestě by na děti i jejich rodiče čekalo spoustu překvapení, her i chutného občerstvení.

Po uskutečněných neřízených rozhovorech se zaměstnanci v Infocentru Slatiňany a Informačním centru Luže se bude dále pozornost věnovat prvnímu návrhu. Důvod tohoto rozhodnutí je absence pořádání zábavného odpoledne pro děti v době letních prázdnin. Po celou dobu července i srpna se ve Slatiňanech, oproti okolí Nových Hradů, nekoná akce orientovaná na segment rodiny s dětmi.

7 Příprava nového produktu

Na základě výsledků terénního šetření se bude nový produkt cestovního ruchu připravovat pro segment rodiny s dětmi v městě Slatiňany. Bude tak vyplňovat nedostatek v nabídce cestovního ruchu této destinace v době letních prázdnin. Aby tento produkt maximálně splnil svůj účel a těšil se co největší oblíbenosti a návštěvnosti, je třeba utvořit marketingový mix.

7.1 Produkt, místo

Novým produktem je zábavná akce pro děti a jejich rodiče „Kouzelná pouť Podhůrou“. Spousta her, zábavy a dobrodružství se uskuteční v den poslední srpnové soboty. Tento termín je zvolen záměrně, dětem končí prázdniny, brzy nastanou školní povinnosti, a tak proč se v poslední prázdninový víkend se svými ratolestmi nevydat tam, kde příjemně završí dvouměsíční volno. Co se týče časového ohraničení, akce bude zahájena v 13.00 hod, zatímco její konec není nijak pevně stanovený, záleží na přízní počasí, účasti a také zalíbenosti u návštěvníků. Jelikož je akce připravována především pro děti, a to počínaje od předškoláků až po ty mladšího školního věku, předpokládá se ukončení v podvečerních hodinách. Samozřejmě věk dětí není limitující pro účast v celém klání, avšak rozumně vzato, většina zúčastněných se bude pohybovat v intervalu od 3 do 10 let.

Jelikož tato akce bude pořádána poprvé, nelze přesně odhadnout, jaká bude účast, kolik návštěvníků přijde přímo z města Slatiňany a kolik z jeho okolí, tzn. kolik přijde pěšky a kolik přicestuje autem. S tím samozřejmě souvisí možnost parkovací plochy a kapacita parkovací plochy. Jelikož místo zahájení akce je v blízkosti areálu zámku a hřebčína, kde se nachází parkoviště s kapacitou 80 míst, je otázka parkování vyřešena. Navíc při případném naplnění této plochy, je možnost ponechat své auto v přílehlých uličkách vedoucích k místu zahájení akce.

Pořadatelé a organizátoři celého dětského odpoledne je Slatiňanské sdružení žen, které se z vlastní iniciativy rozhodlo oživit dětem končící prázdniny. Akce „Kouzelná pouť Podhůrou“ bude probíhat v prostorách rekreačních lesů Podhůra. Lesy

jsou protkány sítí nenáročných lesních cest, takže ideální terén pro putování dětí. Ty totiž, v doprovodu svých rodičů, budou nejprve zdolávat úkoly na lesní stezce vedoucí Kočičímu hrádku a odtud dále budou jejich kroky směřovat lesní pěšinou k restauraci Monaco.

Začátek akce

Před zahájením akce, tedy od 12.00 hod, slatiňanský hřebčín přichystá pro nedočkavé návštěvníky program v podobě projížďky v kočáru taženém koňským spřežením či přehlídky cvičení koní v dobových kostýmech koní i cvičitelů. Poté se všichni rodiče s ratolestmi přemístí na rozcestí, kde se sbíhají uličky V kaštance a východ ze zámeckého parku, přesněji na rozcestí, kde začíná Naučná stezka ke Kočičímu hrádku. Pro návštěvníky, kteří přicestují autem, to znamená od zmíněného parkoviště přibližně tři minuty chůze. Zde bude v 13.00 hod slavnostní zahájení celého zábavného odpoledne a postupná prezence všech malých účastníků. Tím se rozumí, že každé dítě obdrží kartonovou kartičku s čísly 1-12 a malou taštičku. Jelikož účastníci této výpravy poputují mimo jiné i ke Kočičímu hrádku, u prezence se jejich obličej promění v obličej kočičí. Po té se v malých skupinkách vydají k jednotlivým stanovištím zdolat všechny úkoly. O zdárně splněném úkolu napoví razítko v podobě kočičí tlapičky na kartičce každého dítěte. A do jeho taštičky po každém úkolu přibude nějaká sladkost.

Průběh akce

Od místa zahájení akce po Kočičí hrádek na účastníky čeká šest stanovišť přibližně na jednom kilometru, z počátku asfaltové poté lesní, stezky. Kudy od jednoho k dalšímu zastavení vždy značí barevné fáborky z krepového papíru upevněného na stromech. Na jednotlivých stanovištích budou dvě až tři kočičky či kocourci a po dětech budou požadovat splnění určitého úkolu. Těchto prvních šest stanovišť je zaměřeno na zručnost a dovednost dětí, samozřejmě s ohledem na jejich věk. Proto sladkost a razítko získají za výrobu magnetku či kolíčku s kočičím motivem, korálků z těstovin či brček, zvířátka z lesních plodů, stojánku na tužky z ruličky toaletního papíru, přívěsku vytvarovaného z drátku a na posledním stanovišti si děti vyrobí masku

kočky z papírového tácku. Pomoc rodičů u jednotlivých úkolů se nevylučuje. Všechny děti po splnění výše uvedeného postupně dojdou k malému pohádkovému království nazvané Kočičí hrádek.

Zde program pokračuje. Na děti u Kočičího hrádku nečeká nikdo jiný než další kočičky a kocourci, kteří si pro ně přichystali různé kolektivní hry. Dále se oblibě bude určitě těšit shazování kuželek, cvrnkání kuliček a vystoupení dramatického kroužku, který zahraje pohádku přímo v prostoru malého hrádku. Vše završí vyhlášení o nejhezčí kočičí masku, kterou si děti vyrobily na šestém stanovišti. Nejlepších deset výtvorů bude opět sladce odměněno.

Nyní se program přesouvá do své druhé poloviny. Od Kočičího hrádku výprava pokračuje po zelené značce k restauraci Monaco, kde bude celá akce zakončena. Opět, i druhá část putování je dlouhá necelý kilometr a vyznačená barevnými fáborky z krepového papíru upevněných na stromech. Zatímco předchozí stezka se konala v duchu kočiček, kocourků a jejich motivů, nyní přichází motiv vyloženě lesního putování a přírody. Aby však bylo vše celé zábavnější, v lese ožijí lesní skřítki, kteří si stejně jako kočičky připraví pro děti nějaké úkoly. Na dalších šesti stanovištích děti již nebudou nic vyrábět, ale splní zadaný úkol, přesněji na ně čeká: rozpoznání šišek jehličnatých stromů, klásků obilnin, lučních květin, nejznámějších hub, lesních plodů a lesní zvěře na obrázcích. Pro mladší účastníky, kteří pochopitelně nemohou výše uvedené splnit, budou připraveny náhradní nenáročné úkoly. U posledního skřítky po zdárně zvládnutém úkolů děti obdrží svou odměnu a poslední razítko a zde formálně jejich výprava končí. Pokud by už někomu nezbyly síly na pokračování, může se vydat k domovu.

Zakončení akce

Program je ovšem připraven dál, a to v areálu restaurace Monaco. Zde si na své kromě dětí určitě přijdou i jejich rodiče, Chybět tu totiž nebude grilovaný čuník, vynikající ledová káva pro dámy a pro pány orosený chmelový nektar. Děti u vstupu obdrží malé občerstvení ve formě ovocného pitíčka a párku v rohlíku. Po naplnění vyhládlých bříšek začne dětem na malém tanečním parketě diskotéka u Perníkové

chaloupky. Chybět nebude ani Baba Jaga, která si pro děti přichystá soutěž ve zdobení perníčků či soutěž v malování její podobizny.

Tímto celý program končí a zaleží už jen na zúčastněných, kdy se rozhodnou Monaco opustit. Od areálu restaurace vede asfaltová silnička zpátky k místu zahájení celé akce. Tato vzdálenost pro účastníky znamená přibližně deset minut chůze.

7.2 Cena

Tato akce nebude nijak finančně zpoplatněna. Organizátor ji připravil zcela zdarma. Ovšem případné projížďky poskytované hřebčínem i prohlídky zámku a hipologického muzea konané před zahájením akce si účastníci uhradí sami, stejně tak jako stravu a nápoje zkonsumované v restauraci Monaco.

Zorganizování a zajištění celé akce není pro pořadatele nijak finančně náročné. Téměř všechny nákladové položky budou pokryty sponzorskými dary, ať už peněžitými či nepeněžitými. Hlavní sponzor, město Slatiňany poskytne finanční sponzorský dar ve výši 10 000 Kč. Z této částky bude uhrazeno občerstvení pro děti u konce putování a různé organizační pomůcky, např. role krepového papíru na vytvoření fáborků. Veškeré sladkosti a jiné pochoutky do dětského odpoledne věnují jednotky potravinářského zboží ve Slatiňanech a blízkém okolí. Předměty potřebné k provedení úkolů na jednotlivých stanovištích si účinkující připraví či obstarají sami.

Kalkulace:

Nákladová položka

Občerstvení.....	3 900 Kč
Párek v rohlíku.....	300 ks.....á 8 Kč
Ovocné pitíčko.....	300 ks.....á 5 Kč
Propagační prostředky.....	2 160 Kč
Plakát....formát A3....gramáž 135 g/m ²matný....	300 ks.....á 7,20 Kč
Organizační potřeby.....	515 Kč

Krepový papír.....	10 ks....á 8 Kč
Barva na obličej.....	5 ks....á 11 Kč
Čtvrťka.....	formát A3....80 ks....á 1 Kč
Papírový tácek.....	300 ks....á 1 Kč
Celkem.....	6 575 Kč

Suma výše uvedené kalkulace nepřevyšuje výši finančního daru města, tudíž veškeré náklady, které pořadatelé vzniknou, budou uhrazeny z těchto prostředků. Zbytek sponzorského daru, částka 3 425 Kč, bude použit na dokoupení bohatších odměn pro děti a část ponechána na případné dodatečně vzniklé náklady.

7.3 Marketingová komunikace

Komunikace mezi organizátory a potenciálními účastníky této akce se koná prostřednictvím plakátů vyvěšených na nástěnkách ve Slatiňanech a blízkém okolí, v infocentru, v knihovně, na městském úřadě a dále prostřednictvím internetu na webových stránkách města, infocentra a knihovny.

7.4 Lidé, spolupráce

Zatímco finančních prostředků k realizaci akce není třeba velké množství, u lidských zdrojů je tomu naopak. Tento produkt cestovního ruchu vyžaduje ochotu lidí z dobrovolných spolků a sdružení, které ve Slatiňanech působí, obětovat svůj volný čas ve prospěch kulturního dění města. Velmi důležitá a podstatná je i spolupráce mezi zapojenými subjekty, kterými je infocentrum, dramatický kroužek při základní škole, ZUŠ Slatiňany a hřebčín.

Aby celé klání proběhlo plynule, bez problémů pramenících v nedostatku lidských zdrojů, je třeba zapojení čtyřiceti dobrovolníků z řad skautského oddílu, dramatického kroužku ZŠ a především z řad pořadatele Slatiňanského sdružení žen. Zúčastnění se podílejí na přípravě, realizaci a po té i úklidu tohoto produktu cestovního ruchu.

7.5 Ekonomický přínos navrhovaného produktu

Ekonomický přínos produktu „Kouzelná pouť Podhůrou“ spočívá ve vyšší návštěvnosti Slatiňan a z toho pramenícím přílivu devizových prostředků do této oblasti. V městě doposud neexistovala žádná prázdninová akce právě pro segment rodičů s dětmi, proto pořádáním tohoto produktu Slatiňany nalákají určité množství návštěvníků. Lze u nich ovšem předpokládat nejen účast na zábavném odpoledni, ale i nákup ostatních produktů cestovního ruchu. Malé děti jistě neodolají slatiňanské chutné zmrzlině či projížďce v kočáře taženém koňským spřežením, rodiče si zase rádi prohlídnou zámek či hipologické muzeum. Výdaji za nákup těchto produktů či služeb významně přispějí do rozpočtu města, soukromých i státních subjektů.

Dále se Slatiňany více dostanou do povědomí účastníků cestovního ruchu a v budoucnu se mohou do města vrátit, ať už k opětovnému pořádání navrhovaného produktu či kdykoliv jinde v roce za jiným účelem. Dětem se zalíbí ohrady plné koní a zachutná jim zmrzlina, proto budou chtít se do Slatiňan vrátit dříve než poslední srpnovou sobotu. Prázdniny mají dlouhé dva měsíce, je tedy možný nárůst jednodenních výletů do Slatiňan a okolí.

V neposlední řadě se za přínos navrhovaného produktu dá pokládat šíření ústní reklamy mezi účastníky cestovního ruchu. První rok se akce zúčastní určitý počet rodin se svými dětmi, o rok či dva později počet zúčastněných může vzrůst třeba i několikanásobně. A vyšší počet účastníků opět samozřejmě znamená více peněžních prostředků v pokladně. A pokud budou návštěvníci Slatiňan spokojeni i s ostatními atraktivitami, které město nabízí, doporučí dále i je, tudíž může významně vzrůst celková návštěvnost a příjmy cestovního ruchu města Slatiňany.

O výše navrhnutý produkt projevil zájem Infocentrum Slatiňany. S vedoucí infocentra probíhala po celou dobu zpracování produktu intenzivní komunikace a nápad i zpracování ji natolik zaujalo, že by chtěla „Kouzelnou pouť Podhůrou“ v budoucnu zorganizovat.

8 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo prostřednictvím analýzy cestovního ruchu v regionu Chrudimsko odhalit nevyužitý potenciál cestovního ruchu a vytvořit produkt cestovního ruchu pro segment zákazníků rodiny s dětmi. Na počátku práce stálo nastudování odborné literatury a pramenů a sepsání literární rešerše, která objasňuje základní terminologii používanou v oblasti cestovního ruchu.

Po té se uskutečnila situační analýza destinace mapující v první části samotné město Chrudim a jeho historii, současnost, Městskou památkovou zónu a bezbariérové prohlídkové okruhy. Druhá část pojednávala o turistické oblasti Chrudimsko – Hlinecko. Zmíněny byly města oblasti, muzea, galerie, památníky, hrady, zámky, zříceniny, církevní památky, poutní místa, technické památky, kongresy a teambuilding, architektonické zajímavosti, lidové zvyky a tradice, rozhledny a možnosti sportovně-rekreačního vyžití.

Následovala příprava a realizace terénního šetření. Realizace proběhla prostřednictvím neřízených rozhovorů se zaměstnanci pracujícími v podnicích cestovního ruchu a dotazníkového šetření s účastníky cestovního ruchu na několika místech Chrudimska. Po získání dostačujícího počtu dotazníků nastalo jejich vyhodnocení a interpretace výsledků. Bylo zjištěno, že pro tuto oblast je typický návštěvník, kterého motivovala kulturní či společenská akce, dozvěděl se o ní na internetu, přicestoval autem na jednodenní výlet, s návštěvou Chrudimska byl spíše spokojen a spíše ano by ji doporučil i ostatním; dále tvrdí, že okolí navštívené oblasti shledává spíše zajímavé v oblasti cestovního ruchu, ale uvítal by např. větší počet akcí pro děti a mládež, wellness centrum či více sportovního vyžití a rekonstrukci chatek v okolí Sečské přehrady.

Na základě výsledků terénního šetření byly zpracovány návrhy. Bohužel některé, z důvodu nedostatku finančních prostředků, nemohly být realizovány. Avšak podařilo se zpracovat i návrhy, které nevyžadovaly tolik finančního zajištění. Dle informací

z rozhovorů se zaměstnanci informačních center byl připraven nový produkt cestovního ruchu pro segment rodiny s dětmi v městě Slatiňany.

Produkt „Kouzelná pouť Podhůrou“ vyplní nedostatek produktů pro segment rodiny s dětmi v nabídce cestovního ruchu ve Slatiňanech. Zábavná a dobrodružná akce pro rodiče a jejich ratolesti bude uspořádána k příležitosti završení prázdnin poslední srpnovou sobotou v prostorách rekreačních lesů Podhůra. Potenciální účastníky dětského odpoledne chce pořadatel oslovit prostřednictvím plakátů a internetové reklamy a doufá, že se akce bude těšit vysoké návštěvnosti a zálibenosti, a stane se tak do budoucna každoročním tradičním veselením před zahájením školního roku.

9 Summary

The aim of this thesis was to analyze tourism development in region Chrudimsko, to reveal the untapped potential of tourism in Chrudimsko and to create a tourism product for the customer segment of families with children. The first step of thesis was studying literary sources and creating literary research.

The part with literary sources was followed by the situation analysis. This analysis consists of two parts. The first part deals with the town Chrudim and the second one describes the tourist region Chrudimsko – Hlinecko.

Situation analysis was followed by the preparation and implementation of field investigation. Field investigation was realized through uncontrolled interviews and questionnaire survey. After obtaining a sufficient number of questionnaires, the evaluation and interpretation of results occurred.

Proposals, which weren't realized because of lack of funds, were prepared from the results of field investigation. However, they were created another proposals which did not required such financial resources. The creation of new product of tourism for segment of families with children in the city Slatiňany was based on information obtained from interviews with employees of information centers.

The product "Kouzelná pouť Podhůrou" fills the blank space of tourism supply for the segment of families with children in Slatiňany. The fun and adventurous event for parents and their children will be held in the area of the Podhůra recreation forests in occasion of last Saturday in August, which is also the last day of holidays. The organizer of event wants to address potential participants of the children's afternoon through posters and online advertising. He hopes the event will become popular for high number of participants and the event becomes an annual traditional amusement before the school year begins.

10 Seznamy

10. 1 Seznam použité literatury

- [1] BOUČKOVÁ, J. *Marketing*. Praha: C. H. Beck, 2003. 432 s. ISBN 80-7179-577-1.
- [2] FELLEGI OVÁ, E. *Destinační management*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2008. 27 s. ISBN 978-80-7394-102-4.
- [3] FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada, 2001. 178 s. ISBN 80-247-0207-X.
- [4] GOELDNER, C. R., RITCHIE, J. R. B. *Tourism. Principles. Practises. Philosophics. 11th edition*. Hoboken: John Willey a Sons, 2009. 624 s. ISBN 978-0-470-08459-5.
- [5] HESKOVÁ, M. *Analýza destinačních managementů v cestovním ruchu na příkladech České republiky a Rakouska*. Bratislava: Kartprint, 2004. 83 s. ISBN 80-88870-42-9.
- [6] HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch – pro VOŠ A VŠ*. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.
- [7] HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing, 2003. 200 s. ISBN 80-247-0447-1.
- [8] HRABÁNKOVÁ, M., HÁJEK, T. *Management cestovního ruchu*. České Budějovice: Jihočeské univerzita v Českých Budějovicích, 2002. ISBN 80-7040-580-5.
- [9] INDROVÁ, J. *Cestovní ruch I*. Praha: Oeconomica, 2004. 113 s. ISBN 80-245-0799-4.
- [10] KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: Ekopress, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4
- [11] KOTLER, P. *Marketing management*. Praha: Grada Publishing, 2001. 719 s. ISBN 80-247-0016-6.
- [12] MALÁ, V. *Cestovní ruch (vybrané kapitoly)*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. 83 s. ISBN 80-7079-443-7.

- [13] ORIEŠKA, J. *Služby cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 2010. 405 s. ISBN 978-80-85970-68-5.
- [14] PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2006. 341 s. ISBN 80-247-1014-5.
- [15] VYSTOUPIL, J. *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 119 s. ISBN 80-210-4167-6.

10. 2 Seznam použitých internetových stránek

- [1] *Český statistický úřad*. Dostupné z: www.czso.cz.
- [2] *Město Chrudim*. Dostupné z: www.chrudim-city.cz a www.chrudim.eu.
- [3] *Sekce města Chrudim pro turisty*. Dostupné z: www.chrudimsky.navstevnik.cz.
- [4] *Město Slatiňany*. Dostupné z: www.slatinany.cz a www.slatinany.websnadno.cz.
- [5] *Infocentrum Slatiňany*. Dostupné z: www.infocentrum.slatinany.cz.
- [6] *Turistická oblast Chrudimsko – Hlinecko*. Dostupné z: www.navstevnik.cz.
- [7] *Město Hlinsko*. Dostupné z: www.hlinsko.cz.
- [8] *Město Nové Hrady*. Dostupné z: www.novehrady.cz
- [9] *Autokemp Seč Pláž*. Dostupné z: www.autokempsec.cz.

10.3 Seznam schémat, grafů, obrázků, map a tabulek

Schéma 1: Cestovní ruch jako systém	14
Schéma 2: Struktura cestujících podle závěrů mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu	15
Schéma 3: Destinace jako konkurenční jednotka podle Portera.....	31
Otázka 5: Graf 5: Co Vás motivovalo navštívit Chrudimsko?	70
Otázka 6: Graf 6: Jak jste se o této oblasti dozvěděl/a?.....	71
Otázka 7: Graf 7: Jak jste do této oblasti přicestoval/a?.....	71
Otázka 8: Graf 8: Chrudimsko poznáváte prostřednictvím?	72

Otázka 9: Graf 9: Jak hodnotíte návštěvu Chrudimska?.....	73
Otázka 12: Graf 10: Doporučil/a byste ostatním Chrudimsko k návštěvě?.....	74
Otázka 13: Graf 11: Shledáváte okolí Chrudimska dostatečně zajímavé v oblasti cestovního ruchu?	75
Otázka 15: Graf 12: Jakou formou by bylo podle Vás nejvhodnější o dané novince/změně informovat veřejnost?	76
Otázka 16: Graf 13: Ovlivní tato novinka/změna atraktivitu a návštěvnost Chrudimska?	77
Obrázek 1: Znak a prapor města Chrudim.....	34
Mapa 1, 2: Poloha Chrudimi a Pardubického kraje v ČR.....	36
Mapa 3: Městská památková zóna Chrudimi	42
Mapa 4: Horní bezbariérový okruh Chrudimi	47
Mapa 5: Dolní bezbariérový okruh Chrudimi.....	47
Tabulka 1: Znaky služeb.....	22
Tabulka 2: Služby v cestovním ruchu.....	23
Tabulka 3: Zeměpisné údaje Chrudimi.....	37
Tabulka 4: Obyvatelstvo Chrudimi k 1. 1. 2009.....	40
Tabulka 5: Obyvatelstvo okresu Chrudim k 1. 1. 2010.....	40

10.4 Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník

Příloha 2: Formy cestovního ruchu

Příloha 3: Vybraná ubytovací zařízení Chrudimska

Příloha 4: Vybraná stravovací zařízení Chrudimska

Příloha 5: Akce města Chrudim v roce 2010

Příloha 6: Kulturní akce města Chrudim v roce 2011

Příloha 7: Turistická informační centra Chrudimska

Příloha 8: Městská památková zóna (zbylé subjekty)

Příloha 9: Grafické znázornění výsledků otázky 1 – 4 dotazníkového šetření

Příloha 10: Dokumentace k novému produktu cestovního ruchu

11 Přílohy

Příloha 1: Dotazník

1. Vaše pohlaví je:
 - a. Muž
 - b. Žena
2. Váš věk je:
 - a. Do 15 let
 - b. 16-25 let
 - c. 26-40 let
 - d. 41-60 let
 - e. 60 let a výše
3. Vaše ekonomické postavení je:
 - a. Student
 - b. Zaměstnaný/á
 - c. Nezaměstnaný/á
 - d. Důchodce
4. Přijíždíte z:
 - a. Prahy
 - b. Středočeského kraje
 - c. Ústeckého kraje
 - d. Libereckého kraje
 - e. Plzeňského kraje
 - f. Karlovarského kraje
 - g. Jihočeského kraje
 - h. Kraje Vysočina
 - i. Pardubického kraje
 - j. Královéhradeckého kraje
 - k. Jihomoravského kraje
 - l. Olomouckého kraje
 - m. Zlínského kraje

- n. Moravskoslezského kraje
5. Co Vás motivovalo navštívit Chrudimsko?
- a. Klidná a čistá krajina
 - b. Kulturně-historické památky
 - c. Lidové zvyky a tradice
 - d. Kulturní a sportovní akce
 - e. Jiné (uveďte)
6. Jak jste se o této oblasti dozvěděl/a?
- a. V tisku
 - b. V televizi
 - c. V radiu
 - d. Na internetu
 - e. Od příbuzných, známých
 - f. Ve škole
7. Jak jste do této oblasti přicestoval/a?
- a. Autem
 - b. Autobusem
 - c. Vlákem
 - d. Na motocyklu
 - e. Na kole
 - f. Pěšky
8. Chrudimsko poznáváte prostřednictvím:
- a. Jednodenního výletu
 - b. Dovolené
 - c. Návštěvy u příbuzných/známých
 - d. Školních/pracovních akcí
9. Jak hodnotíte návštěvu Chrudimska?
- a. Jsem zcela spokojen/a
 - b. Spíš spokojen/a
 - c. Nenadchla, ale ani neurazila
 - d. Spíš nespokojen/a

e. Nespokojen/a

10. V čem vidíte nedostatky?

11. Čím jste byl/a naopak příjemně překvapen/a?

12. Doporučil/a byste ostatním Chrudimsko k návštěvě?

a. Určitě ano

b. Spíš ano

c. Spíš ne

d. Určitě ne

13. Shledáváte okolí Chrudimska dostatečně zajímavé v oblasti cestovního ruchu?

a. Určitě ano

b. Spíš ano

c. Spíš ne

d. Určitě ne

14. Co nového byste uvítal/a?

15. Jakou formou by bylo podle Vás nejvhodnější o dané novince/změně informovat veřejnost?

a. V televizním spotu

b. V tisku

c. V radiu

d. Na internetu

e. Kombinace výše uvedeného

16. Ovlivní tato novinka/změna atraktivitu a návštěvnost Chrudimska?

a. Určitě ano

b. Spíš ano

c. Spíš ne

d. Určitě ne

Příloha 2: Formy cestovního ruchu

1. z geologického hlediska	2. podle počtu účastníků
- domácí cestovní ruch	- individuální cestovní ruch
- zahraniční cestovní ruch	- skupinový cestovní ruch
- mezinárodní cestovní ruch	- masový cestovní ruch
- vnitřní cestovní ruch	- ekologický cestovní ruch
- národní cestovní ruch	
- regionální cestovní ruch	
3. podle způsobu organizování	4. podle věku účastníků
- individuální cesty	- cestovní ruch dětí
- organizovaný zájezd/pobyt	- mládežnický cestovní ruch
- klubový cestovní ruch	- rodinný cestovní ruch
	- seniorský cestovní ruch
5. podle délky účasti	6. podle převažujícího místa pobytu
- výletní cestovní ruch	- městský cestovní ruch
- krátkodobý cestovní ruch	- příměstský cestovní ruch
- víkendový cestovní ruch	- venkovský cestovní ruch
- dlouhodobý cestovní ruch	- agroturistika
	- horský, vysokohor. cestovní ruch
	- přímořský cestovní ruch
7. podle ročního období	8. podle použitého dopr. prostředku
- sezonní cestovní ruch	- motorizovaný cestovní ruch
- mimosezonní cestovní ruch	- železniční cestovní ruch
- celoroční cestovní ruch	- letecký cestovní ruch
	- lodní cestovní ruch
9. z hlediska dynamiky	10. ze sociologického hlediska
- pobytový (statický) cestovní ruch	- návštěvy příbuzných a známých
- putovní (dynamický) cestovní ruch	- sociální cestovní ruch
	- komerční cestovní ruch
	- etnický cestovní ruch

Zdroj: Hesková a kol. (2006: 21)

Příloha 3: Vybraná ubytovací zařízení Chrudimska

Tabulka 7: Ubytovaní Chrudimska

Chrudim	
Hotel Bohemia***	Masarykovo náměstí 900
Hotel Alfa**	Čs. Partyzánů 24
Penzion EURO	V Tejnecku 535
Penzion MARKÉTA	Poběžradova 257
Penzion Krmelec	Filištínská 143
Penzion U Náhonu	Soukenická 157
Penzion Žižka	Žižkovo náměstí 106
Café a Penzion Polo Sport	Radoušova 17
Penzion Relax	Obce Ležáků 168
Penzion Chrudimák	Koželužská 455
Sporthotel	Tyršovo náměstí 12/II
Turistická ubytovna	Koželužská 106
Ubyt. v soukromí Husovka	Husova 186
Turistická ubytovna Relax Club	Topolská 52
Ubytovna na Blehovsku	Rubešova 1 235
Bítovany	
Penzion u Nováků	Bítovany 1
Heřmanův Městec	
Hotel Heřman	Heřmanského 134
Apartmany Ambiente	Pokorného 437
Autokemping Konopáč	Heřmanův Městec-Konopáč 37
Hostinec Eden	Hálkova 134
Hotel Bílý Beránek	Náměstí Míru 177
Chata Gabriela	Konopáč
Hlinsko	
Hotel Styl	Na Stráni 155
Penzion Zlatá Studna	Poličská 946
Motel Čertovina	Medkovy Kopce 17
Hospoda u sv. Huberta	Betlém 157
Penzion Betlém	Veleslavínova 1 612
Ubytování v chaloupce na Betlémě	Veleslavínova 176
Chalupa Betlém	Rokycanova 1 070
Penzion Stanský Mlýn	Stan č. 25
Penzion U Kaštanů	Petrkov 87

Horní Bradlo	
Penzion U Kozlů	čp. 26
Rekreační areál Tesla	čp. 53
Rekreační zařízení ŠARZ	
Chrast	
Hotel Dvořák	Náměstí 164
Luže	
Hotel Lidový dům	Hamzova 3
Hotel Vídeň	náměstí Plk. J. Koukala 142
Penzion Harmonie	náměstí Plk. J. Koukala 8
Penzion Bílý Kůň	Bílý Kůň 13
Rekreace Rvasice	
Morašice	
Farma Slunečný Dvůr	Holičky 34
Nasavrky	
Turistická ubytovna	Náměstí 37
Ubytovna SOU Včelařské	Slatiňanská 135
Nové Hrady	
Penzion Holland	Nové Hrady 33
Chata Polanka	Nové Hrady 107
Seč	
Hotel Seč	Náměstí Č. Strouhala 11
Hotel Delta	Seč - Ústupky
Hotel Jezerka	Seč - Ústupky
Hotel Kapitán	Seč - Ústupky
Hotel Marina	Kamenná obec 526
Penzion VIS	Seč
Junior centrum	Čs. Pionýrů 197
Rekreační středisko Tramo	Seč - Ústupky
Rekreační středisko Na Pláži	Seč - Ústupky
Rekreační zařízení Kraskov	Peklo 18
Autokemp Seč - Pláž	Seč
Autokempink U letadla	Seč
Autokemp Kraskov	
Penzion U čtyřlístku	Hořelec 1
Penzion a pizzeria Ambrozie	Chrudimská 4
Rekreační zařízení Epsa	Hoješín
Rekreační zařízení Bohemia	Ústupky 125

Penzion Pohoda	Hoješín 44
Penzion Xanadu	Hoješín 50
Apartmány Maják	Čs. Pionýtů 150
Skuteč	
Rest. a penzion U Kamenné studny	V. Nováka
Slatiňany	
Penzion a res. U Zámku	T. G. Masaryka 26
Turistická ubytovna TJ Spartak	Smetanovo nábřeží 26
Ubytování Bonet	Švermova 849
Chalupa "U Pecháčků"	Švermova 754
Mlýn Skály	Mlýn - Skály 38
U Tejneckých	Škrovád 100
Zájezdni hostinec Obora	Trpišov
Trhová Kamenice	
Rekreační zařízení Sluníčko	Trhová Kamenice 539
Hotel Slavie	5. května 78
Třemošnice	
Turistická ubytovna	Internátní 422
Klub Hotel	Internátní 421
Internát - SOŠ A SOU technické	Sportovní 322

Zdroj: www.chrudimsky.navstevnik.cz

Příloha 4: Vybraná stravovací zařízení Chrudimska

Tabulka 8: Stravování Chrudimska

(Pozn: u vybraných chrudimských stravovacích kapacit je uvedena i otevírací doba)

Chrudim	
Pizzerie Pod náměstím	Štěpánkova 104; otevírací doba: pondělí – čtvrtek 11.00 – 22.30, pátek a sobota 11.00 – 24.00, neděle 11.00 – 20.00
Pizzerie Balustráda	Resselovo náměstí 76; otevírací doba: pondělí – čtvrtek 10.30 – 22.00, pátek a sobota 10.30 – 23.00, neděle 11.00 – 22.00
Pizzerie Pod letištěm	Škroupova 525; otevírací doba: pondělí – čtvrtek 10:30 – 22:00, pátek 10:30 – 23:00, sobota 11:00 – 23:00, neděle 11:00 – 22:00
Občerstvení Žralok	Resselovo náměstí 80
Rychlé občerstvení MM	Havlíčková 1
Bufet Eva	Rooseveltova 804; otevřeno: pondělí – pátek 6:30 – 14:00
Kokrmekáč	Žižkovo náměstí
Bowling Bar Stromovka	Družstevní 691; otevírací doba: pondělí – čtvrtek 11.00 – 24.00, pátek a sobota 11.00 – 02.00, neděle 14.00 – 23.00
Restaurace U Modré hvězdy	Lupáčova 78; otevírací doba: denně 10.30 – 24.00
Restaurace Strejc Dalibor	Filištínská 30; otevírací doba: pondělí – čtvrtek 11.00 – 22.00, pátek a sobota 11.00 – 24.00
Restaurace Neuperský dvůr	Masarykovo náměstí 55; otevírací doba: pondělí – čtvrtek 11.00 – 22.00, pátek a sobota 11.00 – 24.00, neděle zavřeno
Restaurace Bohemia	Masarykovo náměstí 900; otevírací doba: pondělí – čtvrtek 6.30 – 22.00, pátek 6.30 – 23.00, sobota 7.00 – 23.00, neděle 7.00 – 16.00
Restaurace Baraka - Route 66	Masarykovo nám. 900; otevírací doba: po – pá 10.30 – 14.30

Bowling Restaurant	Palackého třída 805
Restaurace Alfa	Čs. partyzánů 24; otevírací doba: pondělí – čtvrtek 10.00 – 22.00, pátek a sobota 10.00 – 23.00, neděle 11.00 – 22.00
Restaurace "STOP" Markovice	Čáslavská 224
Restaurace Chrudimka	U Stadionu 767
Restaurace Kateřina	Havlíčková 90
Restaurace Kleopatra	U Stadionu 765; otevírací doba: pondělí 16.00 – 23.00, úterý – čtvrtek 11.00 – 23.00, pátek a sobota 11.00 – 24.00, neděle 11.00 – 23.00
Měšťanská restaurace Muzeum	Široká 85
Restaurace Na Hradbách	Štěpánkova 86
Restaurace Na Kopci	Na Výsluní 1 234
Restaurace Sport	Novoměstská 56
Restaurace Stromovka	Družstevní 691
Resturace Tlustá Matylda	Palackého 806
Restaurace Na Růžku	Novoměstská 10
Restaurace Fortna	Fortenská ulice 43
Vietnamská restaurace	Resselovo náměstí 79
Staročeská restaurace	Palackého třída 55
Čínská restaurace	Filištínská 139
Restaurace U Kapličky	Malecká 269
Restaurant U Kata Mydláře	U Vodárny 111
Vinárna U Sudu	Resselovo náměstí 80
Kavárna U Náhonu	Soukenická 156
Café Polo Sport	Radoušova 17; otevírací doba: pondělí – čtvrtek 11:00 – 22:00, pátek 11:00 – 23:00, sobota 13:00 – 23:00, neděle 14:00 – 22:00
Čajovna Luna	Široká 31
Cukrárna Alena	Břetislavova 72
Cukrárna U Myšáka	Husova 900
Cukrárna 213	Čs. armády 213
Heřmanův Městec	
Restaurace Eden	Baráková 143
Restaurace Marina	Pokorného 437
Resturace Česká stodola	Čáslavská 253

Restaurace Ambiente	náměstí Míru 921
Restaurace Sokolovna	Jiráskova 533
Restaurant U Slunce	náměstí Míru 30
Hlinsko	
Restaurace U Hlineckého koníčka	Resslova 258
Restaurace U Pavlousků	Resslova 119
Restaurace Rychtář	Poděbradovo náměstí 301
Restaurace U Karla	Wilsonova 109
Restaurace Na Zámečku	Adámkova třída 281
Ski restaurant	Na Stráni
Čajovna U Pana Oldy	Budovcovo nábřeží 63
Hospoda U Svatého Huberta	Veleslavínova 157
Nasavrky	
Restaurace Pod Lipou	Náměstí 77
Restaurace Hotel Šustr	Náměstí 15
Ronov nad Doubravou	
Restaurace Minařík	Chittussiho náměstí 88
Hostinec U Vavřince	Chittussiho náměstí 119
Hospůdka U Pardála	Chittussiho náměstí 148
Seč	
Restaurace Maják	Čs. pionýrů 150
Restaurace Xanadu	Seč-Hoješín 50
Restaurace Dasi	Seč 544
Restaurace U Zedníků	Seč-Lipová 42
Slatiňany	
Restaurace Monaco	Škrovád 39
Restaurace U Zámku	T. G. Masaryka 26
Motorest Bonet	T. G. Masaryka 786
Restaurace Střed	T. G. Masaryka 105
Třemošnice	
Restaurace Kulturní dům	Internátní 365
Restaurace Na Špici	Jižní 444
Trhová Kamenice	
Restaurace Slavie	5. května 78
Restaurace Na Radnici	Raisovo náměstí 49

Zdroj: www.chrudimsky.navstevnik.cz

Příloha 5: Akce města Chrudim v roce 2010

Tabulka 9: Akce Chrudimi 2010

Únor	
Nejúspěšnější sportovec Chrudimska	9. 2. 2010
Masopustní jarmark	13. 2. 2010
Březen	
Nositelé Ceny ARSkontakt 2009	4. 3. – 2. 5. 2010
Duben	
Chrudimský hudební večer	9. 4. 2010
Divadelní bál	10. 4. 2010
Den Země	22. 4. 2010
Athény východních Čech	23. – 25. 4. 2010
Zahradnický jarmark	24. 4. 2010
Květen	
Jaroslav Valečka	6. 5. – 20. 6. 2010
Chrudimský hudební večer	13. 5. 2010
Kumštýřů rej	15. 5. 2010
Bambiriáda	20. – 22. 5. 2010
550. výročí naroz. V. Kornela ze Všehrd	29. 5. 2010
Swingové odpoledne	29. 5. 2010
Červen	
Pohádkový den	5. 6. 2010
100 let Klubu českých turistů	12. 6. 2010
Setkání ke Dni hudby	17. 6. 2010
Kosácký víkend	19. – 20. 6. 2010
Filmová noc na Báře	26. 6. 2010
Festival dechovek	27. 6. 2010
Červenec	
Festival Yanderov	1. – 5. 7. 2010
59. loutkářská Chrudim	1. – 8. 7. 2010
Loutkářská pouť	6. 7. 2010
Kamil Střihavka	17. 7. 2010
Chrudimský zvonek	24. – 25. 7. 2010
MTB Maraton Manitou Železné hory	24. 7. 2010
Srpen	
Salvátorská pouť	6. – 8. 8. 2010
Chrudimský letní kinematograf	10. – 15. 8. 2010

Chrudim plná zážitků	13. – 14. 8. 2010
Revivalové odpoledne	22. 8. 2010
Hrajeme v ulicích	28. 8. 2010
Koncerty na náměstí	29. – 31. 8. 2010
Září	
Folklórní festival a folklórní jarmark	3. – 5. 9. 2010
Den otevřených dveří památek	11. 9. 2010
Lesní slavnost na Čertově skalce	12. 9. 2010
Biojarmark	14. 9. 2010
Výtvarný jarmark	18. 9. 2010
Den bez aut	22. 9. 2010
Říjen	
Pochod generací	2. 10. 2010
Bramborový jarmark	2. 10. 2010
Běh naděje	6. 10. 2010
Povolební jarmark	30. 10. 2010
Listopad	
Filmová Chrudim	2. 11. 2010
Diviš a jeho žáci	11. 11. 2010
Celostátní vzáj. výměna zkušeností	12. – 14. 11. 2010
Kateřinské posvícení	20. 11. 2010
Prosinec	
Mikulášský jarmark	4. 12. 2010
Rozsvícení vánočního stromu	5. 12. 2010
Stříbrná neděle v Muzeu	12. 12. 2010
Silvestr na náměstí	31. 12. 2010

Zdroj: Informační materiál města Chrudim

Příloha 6: Kulturní akce města Chrudim v roce 2011

Tabulka 10: Kulturní akce Chrudim 2011

Kulturní akce 2011	
Masopustní jarmark	5. 3.
Jarní jarmark	16. 4.
Svatojánský jarmark	25. 6.
Folklórní festival - Městské slavnosti	3. 9.
Vinobraní	24. 9.
Bramborový jarmark	15. 10.
Kateřinské posvícení	26. 11.
Mikulášský jarmark	3. 12.
Stříbrná neděle	11. 12.

Zdroj: www.chrudimsky.navstevnik.cz

Příloha 7: Turistická informační centra Chrudimska

Tabulka 11: Turistická informační centra Chrudimska

Informační centra	
Informační centrum města Chrudim	Resselovo náměstí 1
Městské informační centrum Hlinsko	Husova 41
Infocentrum Slatiňany	T. G. Masaryka 36
Informační centrum města Třemošnice	1. máje 56
Turis. Inf. centrum Heřmanoměstecko	Náměstí Míru 288
Turistické informační centrum Seč	Chrudimská 94
Informační centrum Nasavrky	Náměstí 1 - zámek
Informační centrum Luže	Komenského 87
Informační centrum Skuteč	Rybičkova 364
Informační centrum Maštale	Proseč 125

Zdroj: www.chrudimsky.navstevnik.cz

Příloha 8: Městská památková zóna (zbylé subjekty)

3. Bývalý Polívkův mlýn (Koželužský)

- ulice Čs. partyzánů čp. 4/IV
- Původní soukenická valcha byla po husitských válkách spojena s nově přistavěným mlýnem, o němž se výslovně hovoří roku 1459. Pokud byl malý stav vody, dostávala přednost valcha a mlýn stál. Přízvisko „Koželužský“ dostal mlýn někdy na počátku 18. století podle nedaleké stoupy na tlučení třísla pro koželuhy. Jméno Polívkův obdržel pro změnu podle Eduarda Polívky, který jej koupil v roce 1900 a zřídil zde též pilu a krupařství. Po zrušení mlýna sloužila budova např. okresnímu plemenářskému středisku, po restituci ji zakoupil soukromý majitel, který v roce 2003 provedl přestavbu pro komerční účely. V okolí objektu lze shlédnout výsledky velkorysého programu regenerace původem středověkého náhonu pod názvem Modrá osa (kulturní památka).

5. Khomovský dům

- Resselovo náměstí čp.112/I (kulturní památka)
- Původně gotický dům vyniká renesančním a rokokovým portálem, z doby baroka pochází fasáda a socha Panny Marie. Písemně je dům doložen od roku 1546, nacházíme jej na nejstarším vyobrazení hlavního chrudimského náměstí z roku 1587. Jméno domu pochází od rodiny Khomovy, která jej získala roku 1868. Objekt má dramatickou historii, např. v roce 1588 zde zabij jeho majitele blesk, v roce 1910 došlo ve sklepě k výbuchu, který zmařil dva lidské životy.

7. Pardubická fortna a Ceregettiho dům

- Fortenská ulice čp. 43/I (kulturní památka)
- Počátky domu sahají do 14. století. Vedle domu byla zřízena v 15. století branka pro pěší, tzv. Pardubická fortna, doplněná z vnější strany barbakanem (dnes dům čp. 98/VI). V přízemí se nachází sál s bohatě štukovaným stropem asi z poloviny

18. století, patrně dílo malíře Josefa Cereghettiho a štukatéra Ignáce Cereghettiho.

10. Kapucínský klášter a kostel sv. Josefa

- Školní náměstí čp. 11/II (kulturní památka)
- Barokní kostel ze 17. století, součást kapucínského kláštera budovaného od roku 1656. Kostel byl vysvěcen v roce 1665. Jednolodní budova s loretánskou kaplí a Božím hrobem je v současnosti bez vybavení. Nad vchodem do kostela je pískovcová socha sv. Josefa z roku 1702. Klášter byl po zrušení v roce 1949 zcela přestavěn.

11. Bašta Prachárna

- Kulturní památka
- Bašta stojí v severovýchodním nároží městského opevnění. Byla postavena v roce 1435 a určena pro obranu ručními palnými zbraněmi. Jedná se o nejmladší prvek městského opevnění. V současné době se zde nachází expozice o městském opevnění.

14. Na Puši

- Žižkovo náměstí čp. 104/II (kulturní památka)
- Poprvé se připomíná v roce 1688. Dům je přistaven k hradbě chrudimského Nového města z 15. století. Opevnění nebylo pravděpodobně dokončeno. Součástí domu je věž – původně renesanční vodárna, z níž se rozváděla voda do města a později také do Kapucínského kláštera.

17. Rozvodovský dům

- Resselovo náměstí čp. 76/I (kulturní památka)
- Měšťanský dům s gotickým jádrem, renesančními prvky v interiéru a empírovou fasádou s alegorickými náměty a figurální výzdobou. Dům je doložen písemně

od roku 1592, za třicetileté války velmi zpustl. Nynější podoba pochází z přelomu 18. a 19. století. Svě jméno získal od rodiny Rozvodovy, která jej vlastnila v letech 1787 až 1889.

18. Rodný dům Jana Nepomuka Štěpánka

- Štěpánkova ulice 89/I (kulturní památka)
- Původně gotický, renesančně přestavěný měšťanský dům s klasicistní fasádou. Rodný dům dramatika a jednoho z ředitelů pražského Stavovského divadla Jana Nepomuka Štěpánka (1783–1844).

20. Empírový dům – Labore et Favore

- Koželužská ulice čp. 106/III (kulturní památka)
- Dům je na tomto místě doložen písemně od roku 1649. V roce 1797 objekt zakoupil Šebestián František Vencel a zřídil zde továrnu na zpracování bavlny. Patrně z této doby pochází empírová podoba domu s nápisem „Labore et Favore“ (prací a přízní) a bohatě zdobeným tympanonem.

22. Kostel sv. Kateřiny

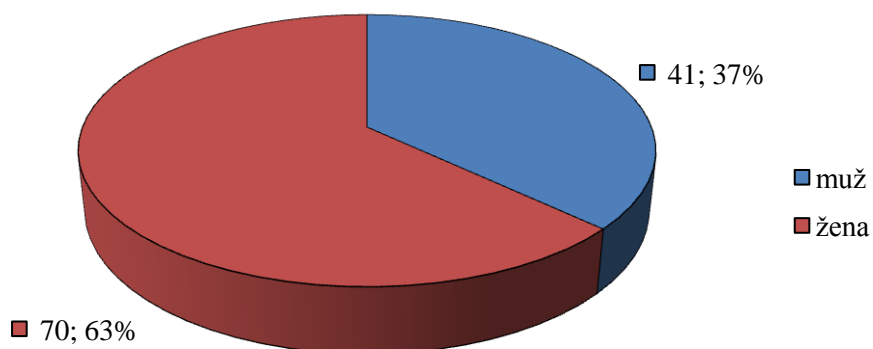
- Havlíčkova ulice (kulturní památka)
- Gotický kostel ze 14. století, zásadně přestavěný v první polovině 16. století. Po požáru v roce 1850 byl opraven do dnešní podoby. Kostel je trojlodní, s pětiboce uzavřeným presbytářem a s jednou věží. Vybavení je z 15. – 19. století.

23. Kotěrova vila

- Fibichova ulice čp. 27/III (kulturní památka)
- Stavba dlouho připisovaná Janu Kotěrovi. Jejím autorem byl jeden z jeho prvních žáků na pražské Uměleckoprůmyslové škole Jan Šachl. Dům byl postaven v roce 1907 na objednávku manželů Sýkorových.

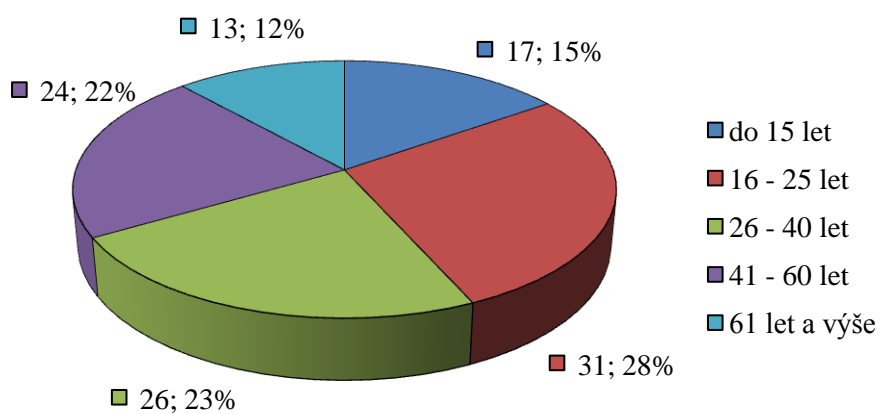
Příloha 9: Grafické znázornění výsledků otázky 1 – 4 dotazníkového šetření

Otázka 1: Graf 1: Vaše pohlaví je:

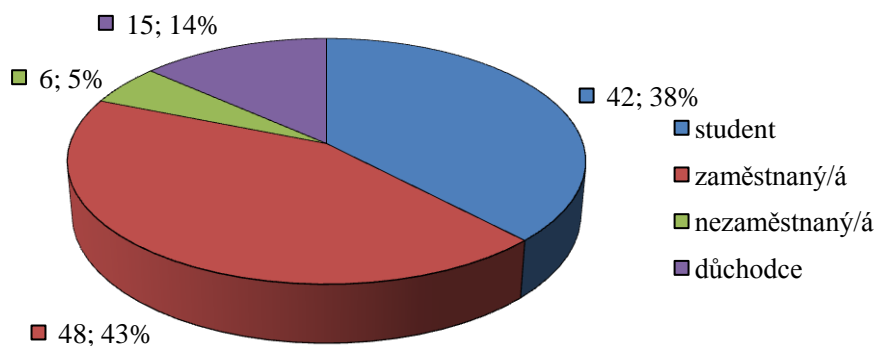
Zdroj: Vlastní šetření

Otázka 2: Graf 2: Váš věk je:

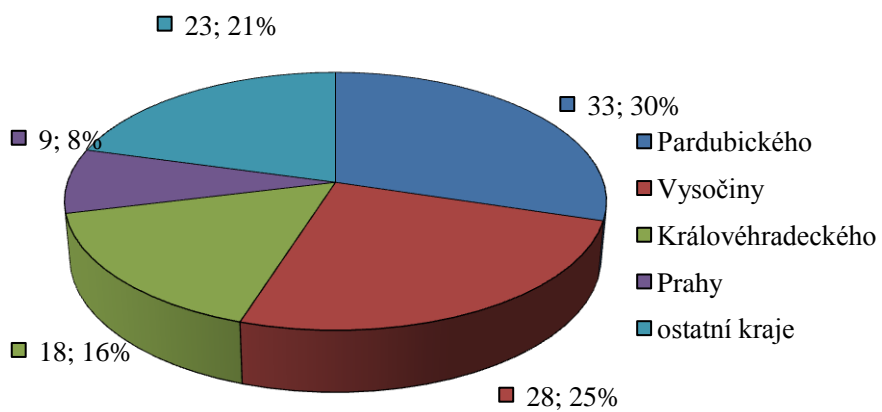
Zdroj: Vlastní šetření

Otázka 3: Graf 3: Vaše ekonomické postavení je:

Zdroj: Vlastní šetření

Otázka 4: Graf 4: Přijíždíte z kraje:

Zdroj: Vlastní šetření

Příloha 10: Dokumentace k novému produktu cestovního ruchu

Obrázek 2: Znak a vlajka města Slatiňany

Zdroj: www.slatinany.cz

Obrázek 3: Vlajka města Slatiňany

Zdroj: www.slatinany.cz

Mapa 6: Slatiňany – vyznačení Naučné stezky ke Kočičímu hrádku

Zdroj: www.infocentrum.slatinany.cz

Obrázek 4, 5: Kočičí hrádek

Zdroj: Vlastní fotografie

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek 6, 7: Restaurace Monaco

Zdroj: Vlastní fotografie

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek 8, 9: Perníková chaloupka v areálu restaurace Monaco

Zdroj: Vlastní fotografie

Zdroj: Vlastní fotografie